

[0 Recensies](#)[Review schrijven](#)

Hortulus sanitatis0: Das ist, Ein heylsam vnd nützliches Gährtlin der ...
Door Castore Durante

https://books.google.be/books?id=P7hAAAAAcAAJ&pg=PA6&dq=hortulus&hl=nl&sa=X&ved=2ahUKEwi8zYruw_nzAhUWP-wKHZnOBAlQ6AF6BAgFEAI#v=onepage&q=hortulus&f=false

Hopffen.

Lupulus mas.

Namen Der Hopffen heysst bey de Latinis **Lupulus**, den Italia-
nern Lupulo vnd Frantzösisch
Houblon.

Geschlecht. Ist zweyerley Geschlecht vñ
Art / als der Zame vnd Wilde/
vnd allein durch die Grösse un-
terscheiden / sientmal der Zame
etwas dicker vnd grösser als der
Wilde.

Gestalt. Wächst an den Bäumen vñ
Zäun in die Höhe oder es wer-
den etwann besondere Stangen
darzu gesetzt / vmb welche er sich
konne herumb winden vñnd also
seiner Gewonheit nach in die
Höhe steigen vnd wachsen / gibt
einen schönen vnd angenehmen
Schatten. Seine Blätter ver-
gleichen sich den Neben / oder
Stichwurz / sind rings herumb
aufgekerpft / rauh wie die an dē
Eucumern vnd irer je drey oder
auch etwan fünfftey einander /
bekompt lange rauhe / haarechte
vnd gleichsam stachelechte Ne-
ben / auß welchen viel runde Bülglin herauß wachsen / welche wie die Wein-
trauben an denselbigen hangen vñnd den schwarzen vñnd bitteren Saamen in
sich begriffen.

Der

Inhoud

- Register der Halmen
- 8 januari 1609 – Materie van injurie in de Wildeman
- 25 januari 1609 – Hommelhof bij de Sint Jans vijver
- 2 maart 1609 – Beatrice, een toveresse?
- 9 maart 1609 – Beuwaere koopt zaailand

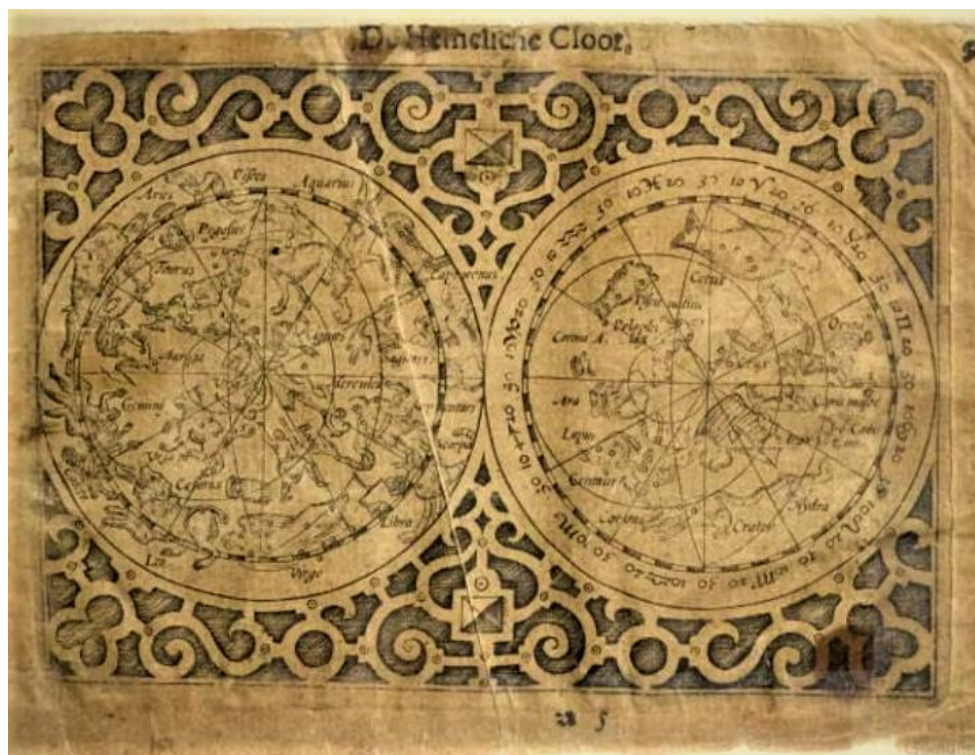
- 9 maart 1609 – Koop huis in de Leverstraat
- 23 maart 1609 – Verkoop erf van Bambeeke
- 23 maart 1609 – De dismeesters van O.L. Vrouwekerk geven een lening
- 8 april 1609 – Gillis de Roode geeft een lening aan Mahieu Bouldewyle en Jacquemyne
- **9 april 1609 – Wapenstilstand en het twaalfjarig bestand**
- 22 april 1609 - Een dief van appelenten
- 5 mei 1609 – Op het statuut van de wezen en de wezenrekeningen
- 13 mei 1609 – Brouwerij in de Gasthuisstraat
- 29 mei 1609 – Een lening van de kerkmeesters van de O.L. Vrouwekerk
- 30 mei 1609 - Nicolas Vander Doene geeft een lening aan Nicolas Parent en Marie Begein
- 22 juni 1609 – Een gemet hommelhof op de Kouter gekocht
- 2 juli 1609 – Jan de Schottere geeft een lening aan Barthelomeus Maerten
- 27 juli 1609 – De boog van Jan van Waterleet
- 27 juli 1609 – Verbrand erf naast het Puckelstraatje op de Ieperstraat
- 17 augustus 1609 – Casselstraat en Bogaartstraatje
- 20 augustus 1609 - Draperie
- 22 augustus 1609 – Verkoop uit Leyden
- 30 september 1609 – Continuatie van het oktrooi op de accijnzen
- 19 oktober 1609 – De Violette en het Kersehuus in de Leverstraat
- 25 oktober 1609 – Vernieuwing van de collegien
- 30 oktober 1609 – Verpachting van de acijnzen
- 30 oktober 1609 - Gebouleert ende fornicatie ghecommitteert
- 2 november 1609 – Ommestellinghe
- Pensioen van de notabelen
- 9 november 1609 – Een transport van een rente
- 23 november 1609 – Robert du Flouck en Mayeken krijgen een lening aan Jaques van Renynghe
- 23 november 1609 – Jacob Wanten koopt de familie Maerten een stuk grond in de Gasthuisstraat
- 27 november 1609 – Nicolas Parent bekent zijn schuld aan Nicolas vander Doene
- 1 december 1609 – **Vernieuwing van de officieren**
- 10 december 1609 – Pieter Masseau heeft Mazeman beledigd
- 13 december 1609 - Het hoog koor van de Sint Bertinskerk
- Catechisatie
- 1609 - Van wie is de schuur in de Lyssenthoek?
- Enkele namen uit de subalterne wetten
- De vruchten van de vlucht van de Vlamingen

Jaarrekening 1609 – 1610

Kaart 1609

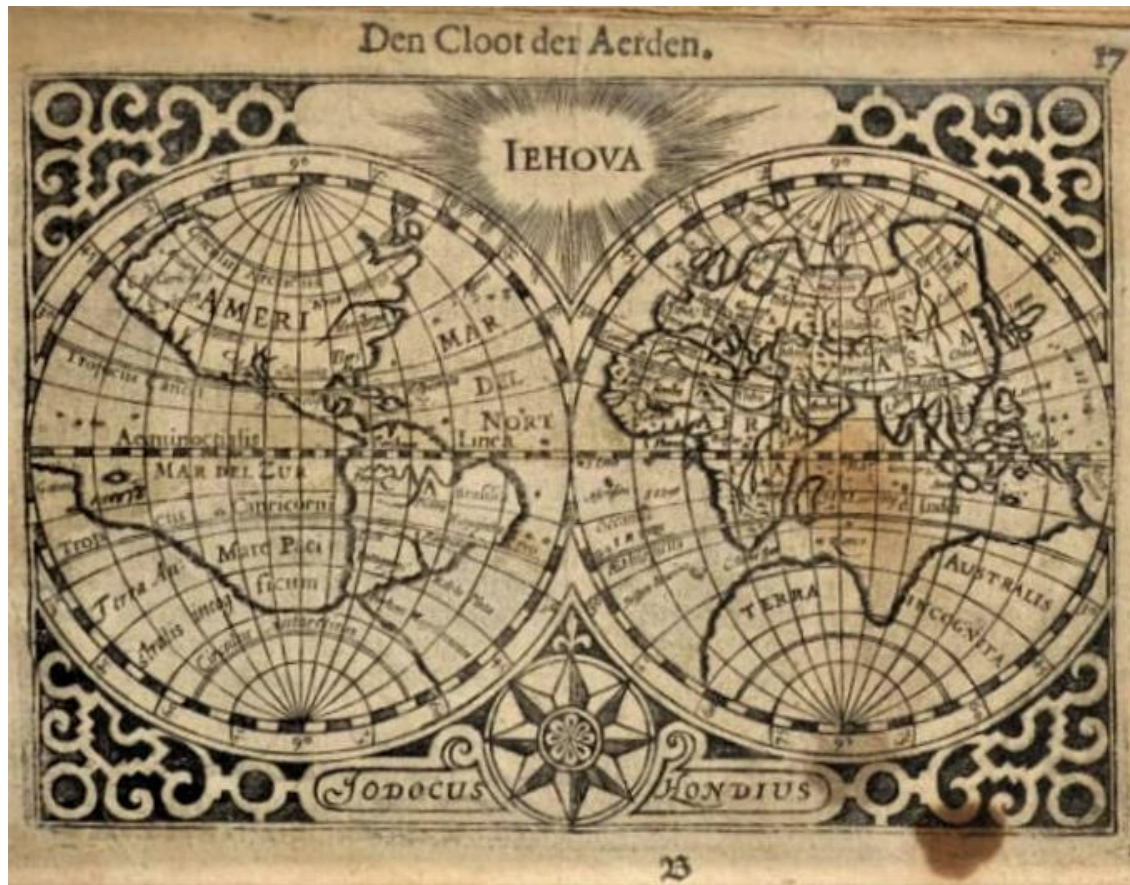
De volgende kaart komt uit:

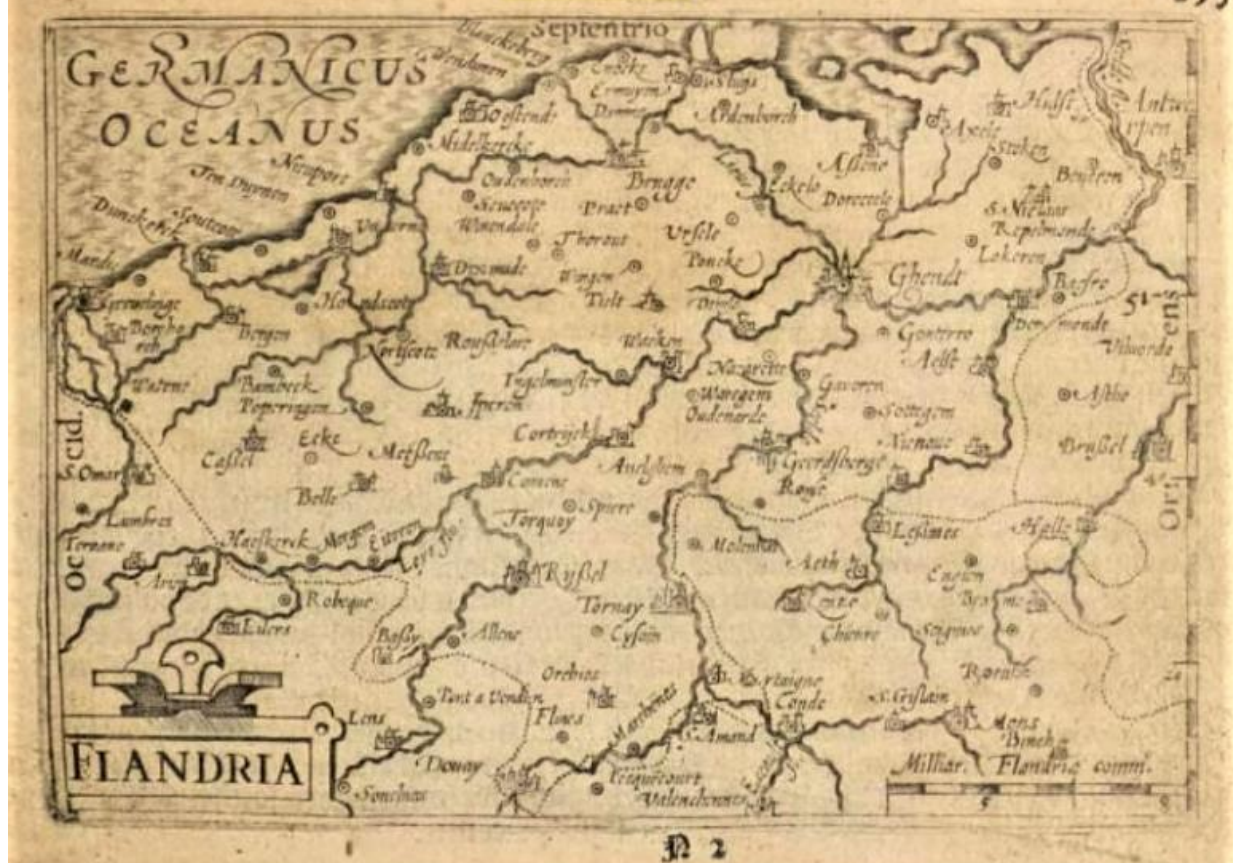

[0 Recensies](#)[Review schrijven](#)

Hand-boeck, of Cort begrijp der caerten ende beschryvinghen van alle landen ...
Door Jacobus Viverius

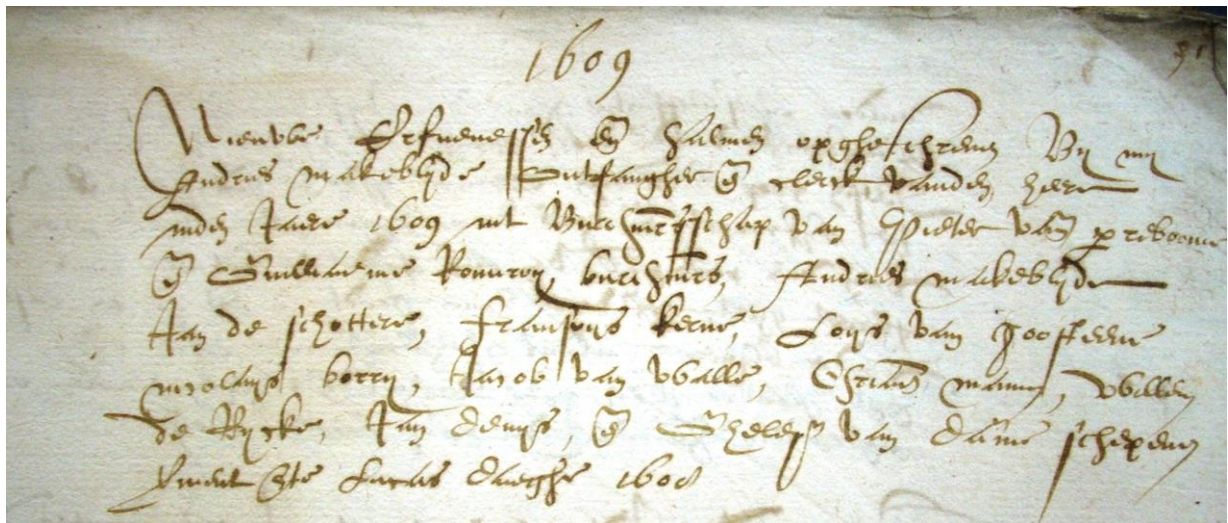

Beschryvinghe van't Graefschap van Vlaenderen.

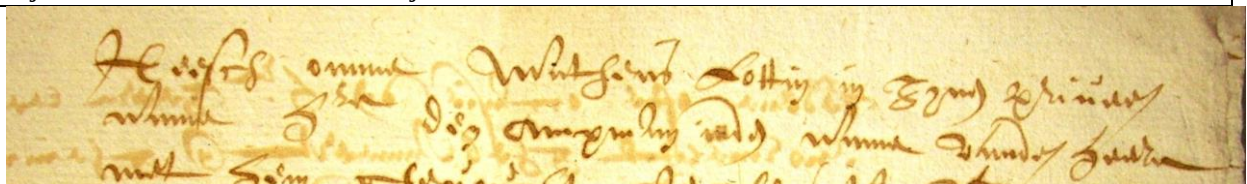
Het Vlaenderland is een Landouwe
 Schoon, Groene, leuchdigh, en Ghesondt;
 O wonder schoon is Man en Vrouwe:
 Soet als den Heunigh is haer mondt!
 Als Leeuwkens sy seet vyerigh stryden,
 Voor hare vryheyd en welltand,
 Dit can de Nijdt niet langher lyden:
 Dus comt sy stryden met den tand,
 Sy seght; dat wy slechts pochen seere,
 Datmen maer woorden by ons vindt;
 Dat is dijn voordeel, end' onf'eere;
 Voor slaghen gheeft dy FLANDRA Windt!

Register der Halmen -

Nieuwe erfvenessen ende halmen opgeschreven by my, **Andries Makeblyde**,
ontfangher ende clerck vanden heere inden jaere 1609 int burghmeesterschap van **Pieter
vande Pereboome ende Guillaum Rouvroy**, burchmeesters, **Andries Makeblyde**,
Jan de Schottere, **Francois Keerne**, **Loys van Goosteene**, **Nicolays Borry**, **Jacob van Walle**,
Christiaan Mannen, **Willem de Rycke**, **Jan Denys** ende **Gheleyn van Damme**, schepenen
vernieuwt Ste. Lucas daeghe 1608

8 januari 1609 – Materie van injurie in de Wildeman – Processen SAP118 -

Ghedient den viij januari 1609 - copie

Heesch omme **Matheus Lottin** in zynen priveen name, heescher
den ampman inden name vande heere met hem ghevoucht jeghens **Jan Vande Goosteene**
verweerder
voor burghmeesters ende schepenen der stede van Poperynghe in materie van injurie

Alvooren den heescher doet te noteeren dat hy - zonder jactantie ghesproken - es een man met
eeren vangoeden name eende fame
van wien hem niemant en can met redene beclaghen nochte doceren.
Ende al ist zoo dat den verweerder den heescher inde qualiteit als **bailliu** deser stede behoorde
eere ende respect te draghen -
theeft nochtans den verweerder belieft opden ixde ougst voor laets ter contrarie te doene.
als wanneer den verweerder inden avont met zijne huusvrauwe zijnde inde heerberghe vanden
Wildeman, binnen deser stede ende verstaende dat aldaer oock den
heescher was met **Pieter Ellieul** ende andere -
heeft hem vervoordert ongheroupen ende onwetens den heescher te commen upt ghezelschap
vanden heescher,
hem schinkende ter tafele zonder yemandt te vraghen of hy wel ghecommen was ofte niet.

twelcke niet jegenstaende den heescher heeft den verwerder
alle vrientschap bewesen zodner hem eenighe oorzake te gheen omme hem te ontstellen ende
vergrammen.

Zynde eindelinghe gheschiet dat den verweerder zonder eenighe redene ofte occasie den
heescher zeere lelick ende enormelick gheblameert ende gheinjurieert heeft
zegghende hoghe ende overluyt dat den heescher was **eenen dief** ende dat hy zijns
verweerders goet ghestolen hadde
repeteerende tzelve ten vier stonden ende meer, zodner eenigh acht te nemen op sheescher
voorseide officie.

zulcx dat den heescher tzelve niet langher connende verdraghen zeide jeghens den
verweerder dat hy uten ghezelschap zoude scheiden.

twelcke den verweerder niet willende doen, es den heescher zelve van daer vertrocken omme
alle voorder zwaricheyt ende grief te schuuywen.

welcke injurie den heescher niet en zoude willen lijden omme diemael meer goets dan Godt
hem verleent heeft.

Cause dat den heescher den verweerder voor ulieden heeren betrocken heeft, nemende tzyne
laste den naervolghende conclusien.

Midts welcken den heescher concluderende, tendeert ten fyne

dat den verweerder by ulieden heeren sententie diffinityve ende over recht ghewesen ende
ghecondemneert

zal zijn te commen ende compareren in ghebannen vierschaere tusschen twee sheeren
dienaeren in zijn lijnwaet

ende aldaer knielende op beede zyne knien te bidden Godt Almachtich ende justitie
vergevenesse vande voorseide injurien

verclaerende hem dat zelve hertelick leet ende by hem ten onghelycke gheprofereert te zyne,
met verbot van diesghelycx meer te doene

op breder ende arbitraire correctie

ende zal toedien den verweerder ghecondemneert zyn te tellen in de handen vande tesorier
deser stede de somme van hondert fichtich guldens

omme daarmede te doen maken **een tafereel met het oordeel daerinne gheschildert**

twelcke men zal hanghen in de wetkamer voor eene eeuweghe memorie in exemple van
andere metgaders inde boeten van lx pond parisis ten proffyte vanden heere ende inde costen
ende misen van justitie ter tauxatie

ofte in alzulcke andere pene ende amende tzy honorable ofte proffitable als de juge bevinden
zal te behooren.

Antwoorde omme Jan vande Goosteene, verweerder

jehgens Matheus Lottin, in zynen priveen name heescher voor ulieden mijne heeren
burghmeesters ende schepenen der stede van Poperynghe

Alvooren dient te noteren dat nyemant wie hy zy - exempt en es van te betaelen de impositien
opde wynen ende bbieren by haere hoocheyt inghestelt

des nochtans niet jegenstaende de heescher wesende bailliu deser stede ende wel wetende
dat de verweerder diversche saisoenen wel tot achte zoo neghen toe in pachte ghehouden
heeft en heeft noynt an hem betaelt van zijne sleten.

Cause waeromme de verweerder met rechte hem heeft verstoort op den heescher -

ziende dat naer langhe patientie de heescher hem niet met allen en gaf van zynen rechte

Daer deure den verweerder metten heescher woorden hebbende inden Wildeman, hem mach
verweten hebben dat hy hem achter hielt zijn goet ende recht.

daertoe hem te meer occasie wert ghegheven duer dien hy op gheropen wesende by Jacques Verschote, zittende ghelachwijs metten heescher - hy heescher -
hooghe woorden begonnen heeft - zeggende in euvelen moede dat de verweerder zoude van daer vertrecken ende hem stekende eerst op zynen borst
daernaer hem griefvelick quetsende in zyn hooft opene wonde totten loopenden bloede – hem tot dies behelpende met twee, zoo drye van zynen dienaers.
ende hoewel de heescher aldaer was zittende in eene herberghe als privee persooone - behoorde nochtans als bailliu van de plaetse de wysheit ghedreghen thebben zonder zyne eighen injurien te wreken metten wapenen die hy ad vindictam - publicken es draeghende daeromme indien de verweerder den heescher verweten heeft dat hy zijn recht hem was onthoudende en es niet te verwonderen anghезien de voornomde beschaemtheden by den heescher den verweerder angheseyt ende de slaghen ende confusien hem gheinfereert, daer zyn offitie nochtans es verheyssende dat hy zoodanighe delciten behoorde te puneiren over sulcx verstaet de verweerder niet den heescher in zijne eere te blameren nochte oock zijne reputatie te naer te preken, nemaer beclaecht hem alleenelick hoe hy hem zijn recht es onthoudende. daerdeure de verweerder niet en moet verstaen woren den heescher thebben gheinjuriert als hy heescher zelfs de cause wezende vande woorden,
hem byden verweerder angheseyt nopende het afhouden van zijn recht van inpositien Mits welcken de verweerder tendeert tot absolutie van sheeschers schandaleusen heesch met heesch van costen ter tauxatie
vuterlick biedende preuve daer die dient
ghedient en xij february 1609

26 februari 1609

Replicque omme ende inde name van Matheus Lottin, heescher - den amman inde naeme vande heere met hem ghevoucht - jeghens ende in prejudicie van Jan vande Goosteene verweerder -
voor burghmeesters ende schepenen der stede van Poperynghe in materie van injurie.

Alvooren den heescher blyft ende persisteert byden inhouden van zynen heesch, fynen ende conclusien
daerby ghecooren ende ghenomen die den heeschers schuldich zijn anneghewesen te zyne niet jeghenstaende sverweerdens ongghefundeerde redenen ende ghepalieerde exceptien ter contrarien.
Vuterdien dat alle de zelve emmers de meerderen deel vandien verziert ende gheexcigeert zyn contrarie de waerheyt wanof overzulcx de verweerder nemmermeer eenighe valabele preuve doen en zal.
ende inden eersten es onwaerachtich dat de heescher den verweerder noynt eenighe betalynghe en heeft ghedaen vande impositien byden verweerder anngheslaghen ende ghepacht nemaer ter contrarien,
den heescher betraut de verweerder danof niet schuldich te zyne, wel wetende de verweerder dat hy ende zijne partioniers vande zelve pachten veel meer zegghens den verweerder belanct staen dan de zelve impositien sheeschers laste zouden mogehn vutbrynghen.
in teecken vandien den verweerder heeft den heescher over min dan twee jaeren volentarelick betaelt de somme van drie ponden thien schelle grooten
die hy wylent sheeschers huusvrouwe schuldich was van landpachte, twelcke si niet en zoude ghedaen hebben zoo wverre als de heescyter hem yet schuldich hadde gheweest.
dat meer es den verweerder en heeft den heescher ter cause vande zelve impositien noynt ghelt ghevraecht.
Waerby den heescher niet en verstaet opt zelve point alhier te contesteen,

als gheen ghemeens hebbende metter materie suubjecte, zegghende tzelve alleenelick omme de verweerder zyn onghelyck te betoghen.

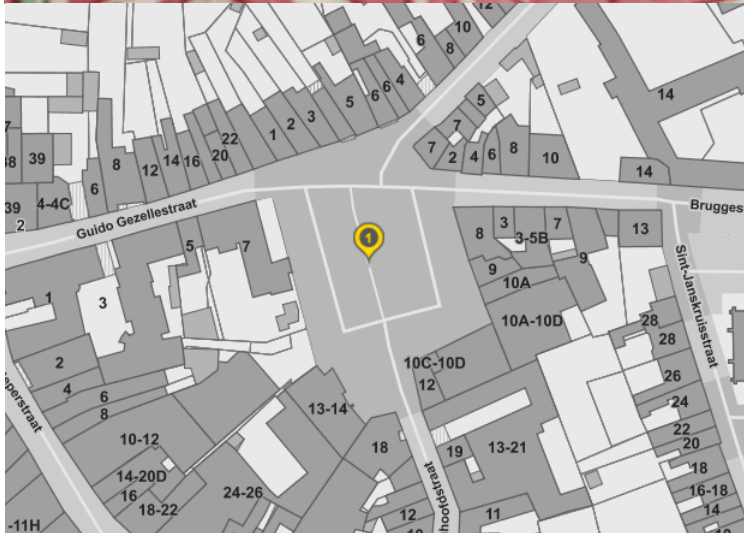
Stellende de verweerder gheheel ende onverlet den heescher daeromme toe te spreken daer ende zoo hy te rade wert.

Ende al waert zoo dat den heescher anden verweerder ter cause vande zelve impositien yet schuldich waere,

daerutte en volcht niet dat den heescher **een dief es**, ende dat hy sverweorders goet ghestolen heeft

zoo den verweerder den heescher stoutelick ende opentlick annegheseyt heeft.

25 januari 1609 – Hommelhof bij de Sint Jans vijver – Halmen

Andries Makeblyde heeft ghecocht jeghens **Willem De Rycke** –

vyf roeden en half lants, nu hommelhof zynde, ligghende teender hapken opde noordwest zyde van **St. Jans vivere** deser stede

commende tzelve hapken met zuuthende jeghens tlant van **Gillis van Cales**

ende vorts streckende nortwaert tusschen de zelve vivere ende derfve van Loys Makeblyde tot up een prumeboom

alzo die wijt ende breet als de erfve vanden voorseide Makeblyde,

daer es bestreckende naer tbewys van het afscheedt byden lantmeester ghestelt

met de groene catheylen daer up staende,

tzelve es in pachte ghehouden met een ander partye hommelhof daer neffens ligghende by Jan Lois, ketelaer noch een termyn van drye jaren, zynde den vercooper ghehouden den coop te betaelen jaerlicx de voorseide drye jaeren

ghedurende xxij pond parisis ende naer texpireren van dien - zal de zelve cooper handt slaen ant tvoornoemde goedt, -

dus cedeert de cooper van alsnu vanden pacht van xxxj pond lants ligghende neffens de voorseide vivere by hem ghehuert jeghens de stede, laetende tzelve over anden vercooper

Overmits den zelve vercooper toecompt by coope, mitz hy vercooper zal de voornoemde Makeblyde vuldoen ende satisfactie geven van vijf pont parisis over een jaer lantspacht vande voorseide xxx roeden lants verschenen te baefmesse 1608

Deze coop is ghedaen omme xx schele te godspennynck

Vj pont parisis te lyfcoope ende vorts voor tprincipale - oor de somme van vier pond parisis van elck roede - te betaelen zuuver ende ghoed ghelt ende voor zuuver goetd ende dat al ten laste vanden blyvere

Aldus ghehalmpt over erfve opden xxvj lauwe 1609

Present burchmeester ende schepenen vermelt opden extraordinairden halmdach den xxvj lauwe 1609

2 maart 1609 – Beatrice, een toveresse? – SAP 118 – Nummer 8
--

Intendit omme **Beatrice de huusvrauwe van Jacob Roelens** heeschereghe in materie van injurien te beleede van haere oorconden

jeghens ende ten laste van **Jaques van de Bilcke** - verweerder

voor ulieden myne heeren burghmeesters ende schepenen der stede van Poperynghe

Alvooren employeert de heescheeghe haeren heesch sverweerdens laste ovegheleyt inhoudende de poincten vande injurie daerop de heeschereghe ulieden mijne voornoemde heeren gheadmitteert es ter preuve.

ende omme de zelve preuve te becommen - liefde myne heeren te hooren ende examineren by solemnelen eede - de ghedaechte persoonen ende oorconden alhier ghemargineert

Maurant van Ocheghem

Adriaen Nidts ende Proontgen zyn huusvrouwe

Boudewyn Puent

Of hemlieden niet wel kennelick en es dat opden vierden december 1609 den verweerder ghecommen wesende ten huuze van **Adriaen Nidts**, tsavonts ontrent den zeven heuren ende aldaer drynckende met andere ghebranden wyn, met grammen moede ende zeer hooghe woorden injurieuselick gheroupen heeft,

dat de heeschereghe was **eene toveresse**, ende gheweest hadde over meer van vier twyntich jaren, hebbende betovert de dochter van Marten Pladijs, over vier jaer met een taerte stick, ende hoe ze verdient hadde ghebrant te zyne,

hier oock zeggende, te zyne **eene duvellinne**, ende dat zy noch hadde ghebrant wezen opde marct an een staeke met alle meer andere enorme injurien ten laste vande heeschereghe van haeren man, ende van de huusvrouwe vande voornoemde Adriaen Nidts,

aldaer geroupen, dies oock ghebleken es byde copie vande informatie preparatoire dannaff ghehouden es ten desen ghevoucht.

Ende overmidts alle tzelve grootelicx ghesproken es byden verweerder ter schande ende blamatie vande heeschereghe ende niet en verdraeghelick zonder openbare punitie naer dispositief byde rechten ende anderen ten exemple,

concludeert de heescherghe ten fyne dat by haeren schriftelicken heesch, met protestatie ende blyfvende onverlet, noch breeder den verweerder te convenieren ter causen vande injurie hier byden verweerder anghezeyt ten inhouden by zijne antwoorde angaende haer ghewichte, zoo zy te raede werdt.

Maurant van Ocheghem - 66 jaar, vulder van beroep - vrijdag de 4de december 1609

daer oock den deposant binnen den huuze woont, aldaer drynckende ghebranden wyn, ten welcke tyde ende plaetse hy affirmant te bedde ghegaen zynde,

midts hy inden nacht moest opstaen om zyn werck te doen, hy de voornoemde Bilcke hoorde zeer furieuselick ende met gramme moed zeggende dat **Trisken de huusvrouwe van Jacob**

Roelens een toeveresse was ende gheweest haddde van over xx jaren ende dat zy betovert hadde de dochter van Maerten Pladys

Adriaen Nidts - wylen messagier der stede van Poperinghe, officier vande raeuwe vulderpersse - oudt 67 jaren -
ende Proontgen zyn huusvrauwe
Boudewyn Puent

9 maart 1609 – Beuwaere koopt zaailand – Halmen

Ten halmdaeghe den ix maerte 1609

Clays Beuwaere heeft ghecocht

jeghens **Pieter van Damme filius Maillart** ende jeghens **Gheleyne** zyne huusvrauwe,
vier lynen ende thien roeden zaylants, ligghende inden Hamhouck
teenen sticken sreckende zuut ende noort,
commende metten noorthende op de Sint Six straete,
tzuuthende tlant van Nicolays vander Doene,
doostzyde tlant vanden heere ende tlant van Gheleyn van Damme,
de westzyde de wedewe van Jacques Robilliauet,
zuuver ende onbelast,
ghezondert tsheeren gronyrente
ende dit omme de somme van tweeentwintich ponden grooten vlamsch tghemet - tende
maete tende ghelde,- te betalen zuuver ende ghoet ghelt metten halme
vorts xv pond parisis voor de huusvrauwe van de vercooper
ende xx schele te lyfcoope metghaeders xj schele parisis te godtspennynck
ende dit al tscoopers laste aldus ghehalmpt over erfve dach ende daete voorschreven.

9 maart 1609 – Koop huis in de Leverstraat – Huidevetters – Halmen
--

Gheleyn Diedeman heift ghecocht

jeghens **Jacques Diedeman ende Ursula**, zyne huusvrauwe
een vervallen hofstede, ligghende in de Leverstraete,
daer wylen thuus van **Jan Ghyselbrecht** ghestaen heeft
metghaeders **tambacht vande huvetterye**
ende vorts alle de materyaelen daer up staende als ligghende - gheen ghezondert noch
ghereserveert -
emmers gedeelt de vercooper vande cooper van alzulck recht ende act, als hij te vooren by
coope vercreeghen heift ofte by beclaech van naerheede van Jan Ghyselbrecht met zyne
consorten -
streckende de voorseide erfve van vooren ter straete,
achterwaert tot inde schipvaert,
doostzyde de Rycke,
de westzyde derfve vanden vercooper,
ghelast met xxx schele ij deniers parisis ende twee cappoene tsjaers de heere
dachterstellen tscoopers laste, voorts zuuver goedt,
ende dit omme vijf schele godtspennynck
ende voorts van principaelen coope voor desen
de somme van lxxv pont grooten de voorseide erfve met de materyalen
te betaelen ghereet ghelt metten halme
aldus ghehalmpt over recht op dache en de daete voorschreven.

Halmdaeghe xxij maerte 1609 – Halmen

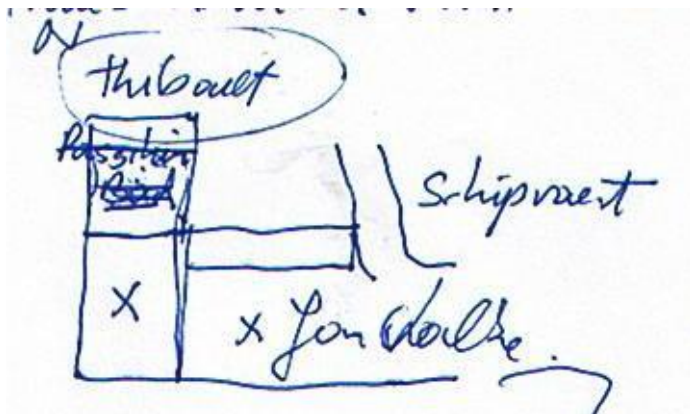
Vincent Roens heeft ghecocht jehens Olivier Thibault als machtich bij procuratie over de kynderen van **Henderyck Serjanssone**, blyckende by de zelve procuratie speciaal ende irrevocabel ghepasseert, burchmeester ende raedt der stadt **Franckendael in Duytschlandt** in daete van en vierden septembris 1590, den zeghel van zaeken der voorseyde stede daerop ghedruckt ende onderteekent

Te weeten 't zeste ende t'vierthienste deel in erfve ende catheylen ghelegghen ter oude mart deser stede, daer wylent thuus van **Nicolaes van Bambeeke** ghestaen heeft, commende met de voorhoofde op de voorseyde mart, makende de houck met de Leverstraete, streckende langhs de zelve straete achterwaerts tot jehens d'ervve van de voorseyde Thibault Vorts streeke ghaende met eender happe oostwaert over d'ervve van Thibault van de breede van xx voet tot inde schipvaert

Metghaeders ghelyck advenant zeker erfveken ligghende neffens voorseyde erfve onder een onderlat achter thuseken alwaer woont de weduwe van Passchier Back, Ghelast de gheheele erfve met zeker staende pennynck ten proffytte vanden heere Vorts zuuver ende onbelast

---- de verkoop geschiedde in presentie van Anteunis van Bambeeke, zwagher van den vercooper

In de processen van het jaar daarvoor – 1608 – is er sprake van het zelfde erf waarbij verder gestipuleerd wordt dat het erf naast dit erf, ook gelegen op de oude markt dit van Jan valcke is.

Gillis Deroode, Jacob de Berch ende Jacob Vershaeve, als bedeeders der aelmoesen inden disch van Onsen Vrouwen, hebben ghecocht ten proffycyte van den zelven disch ende jehens **Sanctyne de wedewe van Guillaume Provost doude, met Guillaume Provost**, haeren zoone gheassisteert – eene erfvelicke losrente van xij pond parisis sjaers - de peninck xvjde – voor de somem van xvj ponden grooten vlaemsch – waeraf de voornoemde wedewe haer ghekent heeft vernoucht ende van de voornoemde gedeelders vullen ghedaen – teerste jaer vallende den xxiiij ste

marty xvc thiene ende alzo voorts van jaere te jaere ten ghelycken daeghe tote lossynghe teenen paysemente met ghelde van permissie – daerinne verbyndende eene behuude hofstede met alle de groene ende drooghe catheylen daer op staende – gheene ghezondert – groot een ghemet ende ligghende inden haeghebaerthouck – stgreckende ooste ende west – twestzyde de straete – de noortzyde de wedewe van jan vande Cappelle – de zuudtzyde ende toosthende de voornoemde Guillaume Provost ende andere haere kynderen

Item een half ghemet gherslant inden zelven houck, streckende oost ende west – twesthende de voorseide straete – de noortzyde tvoornoemde lant – de zuudtzyde dhoirs ende aeldynghen van peter van Stichele ende oosthende den zelven Guillaume Provost

Item twee ghemeten ende twyntich roeden lants inden zelve houck – streckende met oosten inde waterloop – twesten tlant vande voornoemde wedewe van jan vande Cappelle – alle de voornoemde partijen in ghoede zuuver ende onbelast – ghereserveert sheeren grontrente – dit belovende overzulcx te garranderen ende costeloos te indempneren – inninghe naer coustume Actum den 23 maerty 1619

Present Jan de Schottere, Frans Keerne, Clays Borry, Willem de Rycke ende Gheleyn van Damme, schepenen

9 april 1609 - Pauwel Heindericx – **Wapenstilstand en het twaalfjarig bestand** -

Afkondiging van het bestand te Antwerpen

Naer dat de inwoonders der Neerlanden, namentlick de gone van de Seven Vereenichde Provintien, jegens hunnen wettelicken concinck den tijdt van vier en veertigh jaren, met

grooter hertneckicheyt als dat men tot nu toe hoorde, geoorloocht hadden, wiert, naer veel tusschenspreecken ende byeencomsten, tusschen den coninck van Spagnien met den aertshertogh Albertus ende sijne gheselnede ter eender zijde, ende de Vereenichde Staten van Nederlant ter andere, op den 9° april 1609, in de stadt van Antwerpen, eenen stilstandt van wapenen geslooten voor den tijdt van twaelf jaren.

Bericht werd naar alle dorpen en gemeenten gestuurd met de vraag of men dit heugelijk feit wilde bekend maken.

Gedurende dit bestandt genoot het lant eenen gulden tijdt. – zo schrijft Pauwels Heinderics verder – De Casselrie van Veurne wiert wel bewoont: uut alle gewesten quamender menschen hun alhier neersetten. De landen waren door de lantslieden ten uurterste wel aensocht, door dien dat men noch van oorlogh noch van rooverien meer hoorde spreeken.

De besonderste reden waerom de lantslieden by voorkeur alhier wilden commen woonen, was omdat zy maer weynige lantcosten ende pointingen te betalen hadden, midts er alsdan jaerlicx op de casselie maer veertigh à vijftigh duysent guldens geheven wierden.

8 april 1609 – Gillis de Roode geeft een lening aan Mahieu Bouldewyle en Jacquemyne - SAP 395 - Renten

Gillis de Roode heeft ghecocht jeghens **Mahieu Bouldewyle ende Jacquemyne** zyne huusvrauwe -
eene erfvelicke losrente van xij pond parisis tsjaers - de penninck xvj - voor de somme van xvj ponden grooten - wanaf de voornoemde Mahieu ende zyne huusvrauwe hemlieden ghekent hebben vernocht ende vanden voornoemde Gillis de Roode te vullen betaelt -
tjste jaer vallende den eersten dagh van wedemaent xvc thiene ende alzo voorts van jaere te jaere ten ghelycken daghe totter lossynghe ten twee payementen
telcken met aght ponden grooten ende ghelde van permissie - daerinne verbyndende -
eerst de westhelft van vyf vierendeel hofstede inden Schoudemonthouck daer Jan de Bouve de jonghe woonende es –
met den helft van de huuse ende de helft vande ende van de schuere vande middel vande schubvloer - zuuddwaert ende voorts alle groene catheylen op zynen grondt - staende -
streckende metten noorthende op de madelstede - doostzyde Copken de Bouve - de wedersplete van desen ende de westzyde tzelve Copken
Item de westhelft van vyf vierendeel gherslant preter xv roeden inden zelve houck -
streckende metten zuudthende op tland van meester Jacob Canen - de westzyde tlant van de kerke van Onse Vrouwe deser stede
ende tnoorthende tnaervolghende lant ende doostzyde vande Copken
Item een lyne lants inden zelve houck - streckende metten zuudthende opde mersch vande voornoemde Gillis de Roode -
de westzyde de weeze van Lambrecht vander Doene ende tnoorthende inden Ryemeersch - inninghe naer coustume
Actum den viij aprilis 1609 - present Guillaume Rouvroy - burghmeester -
Andries Makeblyde - Jan de Schottere - Frans Keerne ende Christiaen Mannen - schepenen

5 mei 1609 – Op het statuut van de wezen en de wezenrekeningen - - Coutumes des pays et de la comté de Flandre – Gilliodts- Van Severen

XXXVIII.
Statut sur les tutelles et comptes des tuteurs.
5 mai 1609.

Ter vergaedinghe van myne
heeren den bailliu, burghmeesters,

schepenen ende raeden deser stede van Poperinghe es by hemlieden ghezaemdelick gheordonneert ende ghestatueert, zoo zy ordonneren ende statueren by desen, dat van nu voorts anne alle weduwaers ende weduwen zullen ghehouden wezen binnen drie maenden naer het overlyden van heurlieder mannen ofte vrouwen, deel ende partaige te maecken, sluten ende arresteren jeghens heurlieden kynderen, vanden ghoede bevonden ten sterfhuise van vader ofte moeder overleden, voor deellieden daertoe behoirlic gheedt, naerdien de zelve weezen alvooren voorzien werden van vooghden tot observeren van heurlieder rechte naer costume in ghelicke zaecken gheobserveert. Ende dat op de boete van zes ponden parisise; ende tzelve niet volcommende, binnen andere drie naervolghende maenden, zullen verbueren dobbel boete ten proffycite vanden heere.

Welcke vooghden schuldich ende ghehouden zullen wezen ter naerste wezerie daer naer volghende, te weten sdonderdaeghs. syvdaeghs ofte tsaderdaeghs naer Paesschen, de ghoedynghen de zelve weezen vervallen ende ghesuccedeert, tzy van vader, moeder ofte andere, over te brynghen by pertinenten deellooten gheteeckent by twee deellieden ten

minsten, ende die te weezeboucke doen teeckenen ende registreren present wetten, op de boete van zes ponden parisise; ende tzelve niet volcommende binnen zes weken daernaer, zullen verbueren dobbel boete ten proffycite als vooren.

Toedien zullen oock alle vaders, moeders ende vooghden van weezen gheduerende de voornoemde drie daeghen ghehouden zyn te doenen ende presteren suffisanten ende recheanten zekere voor de catheilen ende pennynghen vande zelve heurlieder weezen ende dat op de boete van iii lb. parisise; ende tzelve niet volcommende binnen zes weken daernaer, op dobbel boete ten proffycite alsvooren.

Ordonnerende voorts alle vooghden van weezen jaarlicxsmadaeghs, sdyssendaeghs ende swonsdaeghs naer de vrye jaer markt deser stede, rekenynghe, bewys ende reliqua te doene voor den upervooght ende schepenen voornemt, van alzulcke handelynghe ende administratie als zy vander goedynghen vande zelve weezen, zoo int ontfanghen als vutgheven ghehadt zullen hebben; verifierende de zelve rekenynghe met pertinente documenten ende bewys ten contentemente van wetten, overlegghende ten zelve fyne twee schriftelicke rekenynghen,

wanaf deene zal blyven onder den uppervoocht ende schepenen, ende dander onder de zelve vooghten; ende dat up de boete van iii lb. par. ten laste van elck vooght ten profyete van voornoemden heere.

Item, zullen oock de zelve vooghten sdonderdaeghs daer naer ghehouden zyn hemlieden te presenteren voor den heere ende uppervooght ter presentie van schepenen ter zelve weezerie up de boete van iii lb. par. ten laste van elcken vooght ende ten profyete als vooren.

Ende up dat van nu voorts aen zekeren ende ghearresteerden voet mach ghehouden ende gheobserveert zyn jnt regardt vanden loon ende sallaris vanden greffier deser stede voor tregistren van de goedynghen van weezen, metgaders tmaecken ende schryven vande vooghtdie brieven vande zelve weezen, esvanghelycken gheordonneert ende ghestatueert dat den zelve greffier daervooren zal heffen ende ontfanghen, te weten als de goedynghen vande zelve weezen bevonden werden by estimatie van deellieden weerdich te zyne vyftich ponden grooten ende van daer onderwaerts iii lb. par., ende weerdich zynde boven de vyftich ponden grooten tot hondert ponden grooten inclus, zal

daervooren ontfanghen zes ponden parisise; ende indien de weerde vande zelve goedynghen excedeerden de hondert ponden gr. tot twee hondert ponden grote toe, zal heffen neghen ponden par.; ende vande zelve twee hondert ponden gr. upperwaert twaelf ponden par. voor elcken successie ende vooghtdie brief, zonder breeder loon, te lichten de zelve vooghtdie brieven binnen drie maenden naer dien de zelve weezerie ghepasseert zal werden by den ghonnen die de administratie vande goedynghen ende pennynghen de zelve weezen competerende hebben zal, op de boete van iii lb. par. ten profyete als vooren.

Actum ter vergaedinghe, den vyfsten May 1609.

Fait à l'assemblée du cinq mai 1609.

Arch. de la ville de Poperinghe. Registre B aux ordonnances et résolutions de 1580 à 1749, fol. 70, n. 1.

13 mei 1609 – Brouwerij in de Gasthuisstraat – SAP 395 – Renten

Jan Bouve

heeft ghecocht jeghens **Pieter van Damme filius Matheus ende Magdalene** zijne huusvrouwe

een erfvelicke losrente van zes ponden grooten tsjaers – den penninck xvjde – voor de somme van zesse neghentich ponden vlaemsch

wanof den voornoemde **Pieter van Damme ende zyne huusvrouwe** hemlieden ghekent hebben vernoucht ende vande voornoemde Jan Bouve ten vulle nbetaelt – het eerste jaer vallende den xiiij mei xvc thiene

ende zoo voorts van jaere te jaere totter lossynghe van dien –
de welcke zal moghen doen ten twee paymenten –
telckent met xlvijj ponden grooten vlaems –
daer inne verbyndende eene erfve, ghelegghen inde **Gasthuusstraete** –
met de catheylen daer op staende metghaders thuus ende de **brouwerie**, die op de zelve erfve
ghestelt zullen wezen,
streckende met de zuudtzyde opde voornoemde straete, de westzyde het Inghelstraetken –
tnoordhende inde beke
ende van oosten d' erfve van Joncker Charles Clays
item de herberghe ghenamt de drye conynghen op de oude maert neffens tvoornoemde huus
– te weten thuus – onbegrepen derfve – zuuver ende onbelast – ghereserveert sheerren gront
rente – ende dat beloovende over zulcx te garranderen ende costeloos te indempneren
inninghe naer coustume
actum present Jacob vande Walle – Chrispiaen Mannen ende Gheleyn van Damme,
vervanghende Frans Keerne ende Clays Borryg, schepenen
den xijde may 1609

29 mei 1609 – Een lening van de kerkmeesters van de O.L. Vrouwekerk – Renten – SAP 395
--

Loys Makeblyde, Jacob Roelens ende Jan Bollaerdt als kerckmeesters van Onze Lieve
vrouwe kercke van Poperynghe
hebben ghecocht ten prouffycyte van de voornoemde kercke een erfvelicke losrente van twee
ponden grooten tsjaers – de penninck xvjde –
voor de somme van twee ende dat voor ix ponden grooten vlaemsch
wanaf de voornoemde **Eloy Moreel ende huus vrouwe**
hem ghekend hebben vernoucht ende van de voornoemde kerckmeesters ten vullen betaelt –
vallende teerste jaer den ijde february 1610 –
daer inne verbyndende een behuuse hofstede onder ghers ende zaylant ligghende in de
Eeckhouck daer Jan Christiaens filius Frans nu ten tyde woonende es –
groot xxj ghemeten ofte daerontrent –
streckende oost ende west – van westen de Provenstraete, van oosten de hoirs ende
aeldyngghen van vrou moede Snepers – van zuuden den heve – van noorden de hoirs van
Caerle de Schottere ende de aeldyngghen-
te voorent belast met een erfvelicke losrente van twee en vertich ponden parisis tsjaers- den
pennynck xvj – ten profycyte vande gasthuuse deser stede hemlieden competerende by
transpoorte van Xhristiaen de Punit zonder breeder laste ofte verbandt – dat belovende over
zulcx te garranderen ende indempteren – inninghe naer coustume
Actum den xxix may 1609
Present Pieter van de Peereboome, burchmeester - Jan de Schottere – Frans Keerne, Jacob
vande Walle ende Jan Denys, schepenen

30 mei 1609 - Nicolas Vander Doene geeft een lening aan Nicolas Parent en Marie Begein - SAP 395 - Renten
--

Nicolas Vander Doene heeft ghecocht jeghens **Nicolas Parent ende Marie Begein** zyne
huusvrouwe –
eene erfvelicke losrente van twee ponden grooten tsjaers - den penninck xvj –
voor de somme van xxxij pond grooten vlaemsch - vallende jaerlicx den ijde may wanaf
teerste jaer vallen ende verschynen ende te betaelen zal den tweeden may xvjc thien –

wanaf den voornoemde Nicolas Parent ende Marie zynne huusvrauwe hemlieden verzekert hebben vernoucht ende vande voorseide Nicolas Vander Doene ten vullen betaelt – daerinne verbyndende eene behuuse hofstede - erfve ende catheilen - groene ende drooghe - ligghende inden **Hamhouck** - groot van lande acht ghemeten ofte daer ontrent - streckende oost ende west - doostzyde de hoirs van Jooris vander Goosteene - de westzyde de Crombekestraete - van zuuden Mahieu van Renynghe ende van noorden de hoirs van Adriaen Michiel -

Item twee ghemeten landt inden **Eeckhouck** - van oosten de voornoemde Crombekstraete - van westen de kynderen van Gheleyn Staelen ende van zuuden de kynderen van Eloy Merlevede -

Item onderhalff ghemet lants inden zelve Eeckhouck - noch over de doene van Clays Merlevede - van zuuden de landen van Eloy Moreel - van noorden daeldinghen van Jan Merlevede ende van oosten daeldinghen van Gheleyn Moenaerdt -

Item onderhalf ghemet lants inden zelven houck - van westzyde de Provenstraete - van zuuden Jacob Loodic - van noorden **de dreve gaende vande kleenen kerselaere naer de Gaepaerde**

Item een ghemet inden zelven houck - van noorden de voorseide partie - van zuuden ende oosten daeldinghen van Pieter Metsu -

Item twee ghemeten landts ligghende onder de heerlicke vande Zwylande - gaende jeghenwoordelick mette voorschreven hofstee -

Item vijf ghemeten landts ghecocht jeghens Jan Melis ligghende inden Eeckhouck - ligghende inde de voorseide heerlickehede van Poperynghe - de voorschreven landen van te vorent ghelast in twee losrenten -

deene van zes ponden grooten ende dandere van zeven ponden grooten tsjaers - den penninck xvj - sprekende ten proffycyte vande voornoemde coopere

Item neghen ghemeten ende xx roeden landts ligghende inden Eeckhouck metten oostzyde jeghens de hofstede ende landen van Jan Been - van westen de landen van Clays de Breede - van noorden tlant van Frans Pillaert - van zuuden het waterloop -

de voorschreven laeste partie van lande te vooren ghelast - met dandere landen - in een rente van zes ponden tsjaers - den penninck xvj - sprekende tn proffyte vande voorseide coopere - zonder breeder last ofte verbandt -

dat belovende overzucx te garranderen ende costeloos ende schadeloos te indempneren - inninghe naer coustume –

Actum en xxxste meye 1609 -

Present Guillaume Rouvroy - burghmeester - Joannes Keerde- Jacob vnder Waele ende Jan Denys vervanghende Guillaume de Rycke - schepenen

2 juli 1609 – Jan de Schottere geeft een lening aan Barthelomeus Maerten - SAP 395 - Renten

Jan de Schottere heeft ghecocht jeghens **Barthelomeus Maerten**

eene ervelicke losrente van xxiiij pond parisis tsjaers - den penninck xvj –

voor de somme van xxxij tich ponden grooten vlaemsch -

wanaf de voornoemde Barthelomeus hem verkent heeft vernought ende vande voornoemde Jan de Schottere te vullen betaelt -

teerste jaer vallende den ijde january xvc ende thiene ende alzoo voorts van jaere te jaere ten ghelycken daeghe totter lossynghe vande selve rente – die men zal moghen doen telckent met zestien ponden grooten ende met ghelde van permissie -

daerinne verbindende zyn huuse - erfve ende catheilen - staende opde oude beestemaerct deser stede - van zuuden Frans Folcque - van noorden de voorseide beestemaerct - van oosten

de voornoemde Folcque ende Adriaen van Heede ende van westen de weeze van Jan Huissyn
- zuuwer goet ende onbelast - dat belovende daeruppe etc.
inninghe naer coustume -
Actum den ijde july xvc neghene - present Pieter vande Peerboome -
Guillaume Rouvroey - burghmeesters - Andries Makeblyde ende Joannes Keerne - schepenen

50D – 1609 - 16 juni 1609

Ter vergaderynghe van mijne heeren den bailliu, burghmeesters ende schepenen ende raeden deser stede - es by hemlieden ghezaemdelick gheresolveert
op de propositie ghedaen by de ghedeputeerde der stede van Brugghe den xvij dezer maendt juny 1609 op de quote inde bede haerlieden hoogheden gheconsenteert comende ter somme van xxxvij ghuldenen dat Jan de Schottere, met Guillaume de Vos - raedtschepene van tzelve collegie vande wet -
hem zoude transporteren tot Ypre omme aldaer te ghecryghen doenlick zynde te minsten dryehondert ponden grooten vlaems op zekeren interest
zoo hy zal connen aldaer accorderen omme de zelve pennynghen te employeren van dien actum den xvjste juny 1609

Es van ghelycken ghestatueert ende gheordonneert dat van nu voorts anne gheene personen en zullen hemlieden vervoorderen te commen ende ghaene in eenighe vrye feeste, kernemesse, ommeghaenghen, bruloften ende in eenighe andere vergaederynghe binnen deser stede ofte jurisdictie met eenighe gheweeren -
zoo bussen, halfe pycken ende claeustocken - raepieren ende poignaerden - vutterlick met gheene geweere wat sorte dat het sij –daarmede conde eenighe grief geschieden - op de boete van elck persone van iij pond parisis by daeghe ende vj pond parisis by nachte ende het gheweere gheconfisqueert –
hieraf exempt den reysenden man.
verbieden inschelycx alle weerden ende herbergier eenighe danserien binnen ofte ontrent haeren huizen tzy met speellieden ofe andersins op de boete van vj ponden ten laste vande eersten persoon - hem inde selve dans zyllen vynden - tzy jonghens ofte dochters ende zes ponden parisis ten laste vande speelman.

Ende es van ghelycken gheordonneert ende ghestatueert dat van nu vorts ane hem niemant en vervoordere te hauwen - te doen hauwen ofe laeen eenighe bercken, meyen, vut eenighe elsten hemlieden niet toebehoorende
op de boete van elck reyse contrarie bevonden zijnde - van iij pond parisis de zelve boete te verhaelen - behoudens de persoon insolvant - op vader, moeder, vooghden ofte meester ende vrouwe
Actum te camere den xvjste juny 1609

19 juny 1609 - 50 D - Bestuur – Lening te Ieper?
--

Ter vergaederynghe van mijne heeren burghmeesters, ende schepenen ende raeden deser stede van Poperynghe es gheresolveert
ende hebben ghezaemedleick ghedeputeert Guillaume Rouvroy, burghmeester ende Jjan de Schottere, schepene van tcollegie vande wet
metghaders Cornelis Pieren ende Andries Rebaut, raeden, tot de stede van Ypre omme aldaer te lichten de somme van drye hondert ponden grooten op cedula onder hemlieden had te kennen ten advenante vnde pennyck xvj dies hebben tgheheele collegie vande wet,

metghaders tcollegie vande raeden de voornoemde ghedeputeerde belooft danof te garranderen ende indempneren ende danaf te doen maeken een acte van garrantie in forma omme met de zelve penninghen te betaelen de partie van onse quote inde bede van vijfhondert duusent ghuldenen by de vier leden slants van Vlaenderen haerlieden hoogheden gheconsenteert

Actum in schepenen camere den xix de juny 1609

22 juni 1609 – Een gemet hommelhof op de Kouter gekocht - – Halmen
--

Ten halmdaeghe den xxij juny 1609 ter presentie van Andries Makeblyde; Jan de Schottere, Franchois Kenis ende Nicolays Borry, schepen, vervanghende Jan Denys.

Jan Berteloot

heift ghecocht jeghens **Jonckeres Leonora de Sally**, wedewe van **Mahieu Voet**, een ghemet hommelhof, ligghende inden **Edewaerthouck** opde **coutter** alzo tzelve alsnu ghestaen ende ghelegghen es met de hommelpersen ende tgewas van hommele an twelcke de coop van alsnu handt slaen mach ende proffytteren den aenstaenden plock, streckende de voorseyde party vande voorseyde coutter, beginnende van vooren vande **schipvaert**, langhes de dreve, van wylen dheer **Pieter vande Stigghele** tot de gharserye vanden voorseyde Stigghele - van oosten tlant vande voorseyde wedewe, vorts es gheconditioneert dat de cooper ofte zyne naercommers, hebbende actie an voorseyde party alzo langhe alst hommele weesen zal zullen vermoghen de zelve hommele te drooghen op den ast vande keete staende op tzelve hommelhof de vercoopeghe toebehoorende.

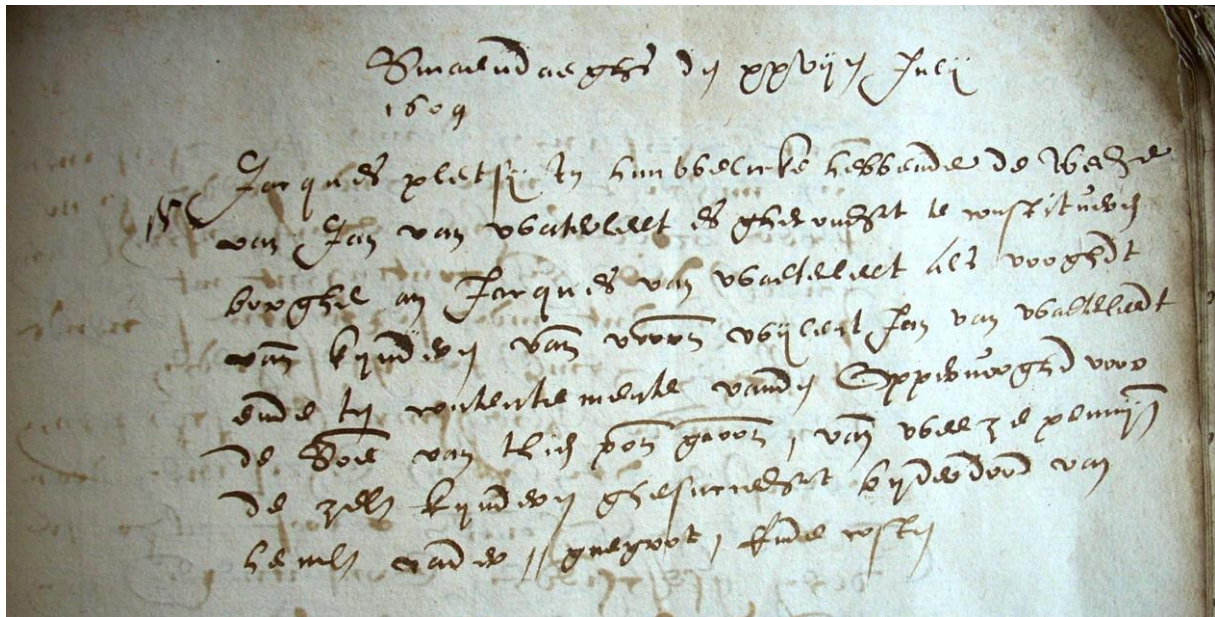
22 juli 1609 - 50 D - Bestuur - Lening te Ryssel
--

Ter vergaderinghe van mijn heeren den bailliu, burghmeesters, schepenen ende raeden deser stede van Poperynghe es by hemlieden gheresolveert omme te doene de vulle betaelynghe vande quote de voorseyde stede op de beede van haerlieden hoogheden gheconsenteett dat Guillaume Rouvroy burghmeester ende Andries Rebaut raedt - hemlieden vertransporteren zullen tot Ryssele omme aldaer te lichten doenlick zynde ontrent de drye hondert ponden grooten, mids betaelende zulcken interest als zij aldaer zullen met iemant connen accorderen
Actum den xxij july 1609

27 juli 1609 – De boog van Jan van Waterleet - Register condempnaties

Smaendaeghs den xxvij july 1609

Jacques Pletsy in huwelicke hebbende de wefve van **Jan van Waterleet**, es ghecondemneert te restitueren de booghe van **Jacques van Waeterleet** als vooghd vande kynderen van de voornoemde wylent Jan van Waeterleedt ende ten contentemente van de oppervooghd voor de somme van thien ponden grooten, vande weeze penninghen, de zelve kynderen ghesuccedeert by de dood van hemlieden vader
Ghegroot in de costen

27 juli 1609 – Verbrand erf naast het Puckelstraatje op de Ieperstraat – Renten – SAP 395

Nicolas vander Doene heeft ghecocht

jeghens joncker **Jan Lauwereins ende jonckvrouwe marie Janneken**, zyne wettelicke huusvrouwe –

eene erfvelicke losrente van twee ponden grooten sjaers – den pennynck xvj –

voor de somme van tweendertich ponden grooten vlaemsch –

vallende jaerlicx den xxvij in july wanoff tjste jaer vallen ende verschynen zal den 27 july 1610 –

te lossen al teenen payemente ende met ghelde van permissie –

hemlieden dies kennende vernoucht ende vanden voornoemde VanderDoene te vullen betaelt ende daerinne verbyndende –

eerst de helft van eene verbrande hofstede gheleghen op **dYperstraete**,

streckende van de zelve straete tot inde Schipvaert –

de noortzyde jeghens **tPuckelstraetken** ende de zuudtzyde jeghens een ander huuseken by alhier toebehoorende – scheidende op de ghevele ende een pael bachten op de voorseyde schipvaert – groot van lande een lyne

Item de drye deelen vander erfve vande verbrande huuseleke daer **Steven Beaugrandt** eertyts te woonen placht inde voorseyde Yperstraete – streckende van achter tot inde voorseyde schipvaert – de zuudtzyde het Reckhofstraetken ende de noortzyde tgoet van wylen Jacob Zanneken

Item de helft van vier ghemeten ende half lants inde inde hofstede daer Jan van Houcke woondt, ghemeene met Loys Makeblyde

Item de helft van twee ghemeten lants ligghende metter oostzyde op de Meessenstraete, ende commende met eene happe in derfve van Clays van Zuudtkercke ende ten zuudtzyde van Jan Defelle

Item de helft van twee ghemeten ende xlv roeden onder meersch ende zaylant leigghende inden Lyssenthouck ende streckende jeghens de stde van wylent Janvan Eldynghe –

doostzyde Franchois de Schottere, het noorthende den heere ende tzuudhende tlant van wylent Steven Canen

Item vier lynnen ende xv roeden elst inden Oosthouck ghenaemt **den Vynckenaere** streckende met tnoorthende op telst van Gheleyn de Groote, de westzyde teghen telst vande kynderen van Pieter Makeblyde

Item vyff lynnen lvij roeden lants inden Lyssenthouck, daer Jooris vande Broucke te wonen plagh, metter oostzyde jeghens de stede vande voornoemde Jooris, de westzyde telszt van Metsys van Hondchoote, ende tnoorthende tot de landen van Jacob de Roo, de voorschreven partijen landen ende huusynghen te vorent ghelast met eene rente van twee ponden grooten tsjaers – den epnninck xvjde – sprekende ten proffytte van dese vooperre – vallende jaerlicx den xv maerte zonder breeder last ende beloovende overzulcx te garranderen – inninghe naer coustume

Actum den xxvij july 1609

Present Fréans Keerne, Clays Borry, Christpiaen Mannen ende Jan denysvervanghende Andries Makeblyde, schepenen

17 augustus 1609 – Casselstraat en Bogaartstraatje – Halmen

Ten halmdaeghe den xvij ougst 1609

Pieter Haezebaert filius Pieters

heift ghecocht jeghens **Gilles van Cales** ende jeghens **Adriaen van Heede** de jonghe, metghaders jeghens hemlyeden huusvrouwe,

vijf roeden lants ligghende in een meerder partye van xiiij roeden lants - ghemeene metten cooper, onder thuus aldaer de zelve cooper nu woonachtigh es opde **casselstraete** makende de houck van **tBogaertstraetjen**,

van noorden Jan Moeraert,

van oosten voorseide straete,

zuuver goet ende onbelast,

ghereserveert tsheeren cheyns rente

ende dit al omme de somme van dertich pont parisis

zuuver ghoet te betaelen met ghereeden ghelde,

vorts vj pont parisis te lijfcoope,

metghaeters vj pont parisis voor de huusvrouwen vande vercoopers

ende dit al te laste vanden blyvere,

aldus ghehalmpt over erfve dach ende date voorschreven.

20 augustus 1609 - Draperie - farde 510 bis

Getuigschrift van de Antwerpse kooplieden bij hetwelk zij verklaren dat hen de saeyen van Poperinghe onmisbaar zijn

Allen den ghenen die dese brieven lesen, zien ofte horen lesen,

Borghmeesters, schepenen ende raedt der stadt van Antwerpen, salut

Doen te wetene ende certifieren mits desen, voor de gerechte waerheyt, dat op heden date van desen, ten versouke van bailliu, borghmeesters ende scepenen der stede van Poperinghe, voor ons gecomen ende gecompareert syn in propre persoonen

Matheus Lang, out 50 jaeren – Justo Tanis, out 48 jaeren – Arnould Kint, out 82 jaren,

Adriaen Vanrode, 41 jaren – Jacques Macquereel, out omtrent 31 jaren, gaspart de boniani,

out 57 jaren – Anthenis van Hove, out 54 jaren – Peter Aelst, out omtrent 51 jaren – ende

Johan Baptista gebau, out 51 jaren

Allen coopliden residerende binnen dese stadt van Antwerpen

ende dagelix coopende, van doen hebbende ende lahier ende in diversche quartieren van Spangnien, Italien ende andere landen ende provincien verthierende, groote menichte van alderhande coopmanschappen van sayen ende dyergelicke waren, ende hebben by ghestaafden eeden, lyflicken aen den heyiligen gheouden, geworden ende geaffirmeert:

Dat sy, omme den voorseyden henn'en handel 't onderhouden ende ontinueren, nyet gneoch en connen worden ghedient tot Yperen, Brugge oft Hontschote, vande saeyen aldaer gemaect worden, noch aldaer nyet soo vele saeyen en connen becomen, als sy tot behoef vanden voorseyden hennen handel van noode hebben, zulcx dat sy dicwylen ende doirgaens genootsaect worden hen te versiene van saeyen tot worden hen te versiene van seyne tot Leyden, ende in eenighe andere quartieren van hollant, buyten de gheoorsaemheyt van hare doorlichtichste hoocheden, ghemaect wordende, die sy van daer herwaerdere moeten doen commen, ende alsoo 't gelt daer toe van noode, van hier derwaerder schikken ende divertieren Ende dat oock sy affirmanten respectieve tot verscheyden reysen, hen penninghen tot Yper, Brugge ende Hontschote voorseyt, bestelt hebbend o msaeyen daer vooren van daer te becommene, 't selve hen gelt, emmers eenighe partyen daeraf, van daer herwaerde wedercommen hebben, moeten doen bestellen uut dien sy aldaer voor 't voorseyde hem gelt, nyet genochsaem van de voorseyde saeyen en consten versien fot gerieft worden.

Sonder aergelist ende als 't oirconden hebben wy den seghel, ter saekcen der voorseyde stadt van Antwerpen, desen laeten doen opdrucken den twintichsten augusti in't jaer ons heeren als men schreeft zestien hondert ende neghene

Zegel van Antwerpen – getekent H. De moy

Farde 510 bis

22 augustus 1609 – Verkoop uit Leyden - SAP 117

Eersame wyse seer discrete heeren

alsoo **Livyn Ongenade** medevoocht over tnagelaten weeskindt van **Gheleyn Bale** in syn leven saeywercker

ende **Joryntgen van Dale** –

voor ons ter camere verclaert heeft,

dat de voornoemde wese aldaer binnen u schepenen jurydictie aengecommen es zekere erffnisse van **Anthonis Bale**, hunne grootvader

alsnoch gemeen ende onverdeelt tusschen den weese voornoemt ende desselff moeye

Christina Bale

jegenwoordich getrout zynde met **Jan Soete**, poorter alhier

soo hebben wy geraten gevonden den voornoemde Jan Soete thoonder deses over te schicken ende aen u schepenen te adresseren

omme zyne ende des voornoemde weeskint gherechticht te onderzoucken ende te vervolgen als recht es,

versouckende ghansch vruntelicken dat u schepenen gelieve den selven Soete als onsen poorter ende by ons hier toe verplicht te ontfanghen

ende te erkennen ende hem de goede behulpzame hant te byden,

ten eynde hy door u schepenen spoedige expeditie tvoornoemde weeskint

niet en belaste met **sawrae** ende onnodige oncosten,

verseeckert zynde dat wy in ghelycke ende meerder saecken u schepenen ondersaten

ten dienste ende gherieve willen syn, des versocht zynde hiermede

eersaeme wyse seer discrete heeren

zyt den almachtigen bevolen

in Leyden den xxijste augusty 1609

uwe goede vrunden de weesmeesters der stadt Leyden

ter ordonnancie van de **sele**
Pauls Stocx

7 september 1609 – Erf in de Papestraete – Halmen

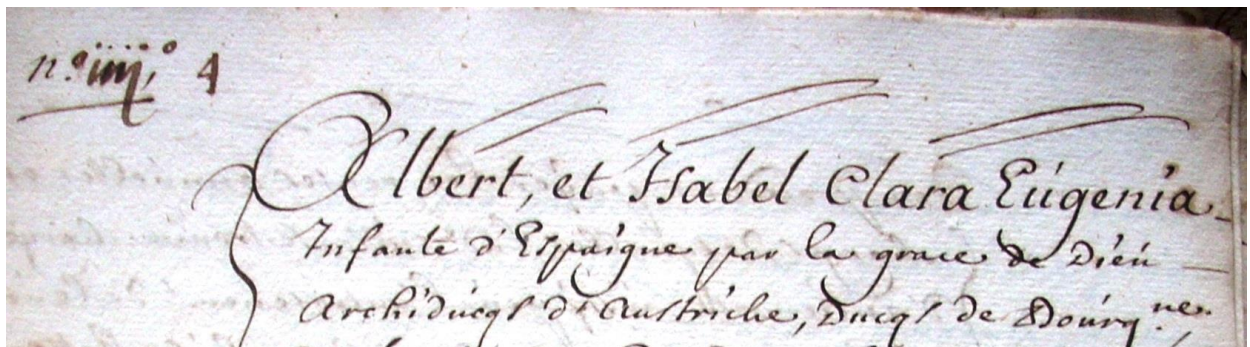
Ten halmdaeghe den vij septembris 1609 ter presentie van Pieter vande peereboome ende Guillaume Rouvroy – burchmeesters, Fransis kerne, Loys vande Goosteene, Jacob vande Walle, Chrsitiaen Mannen, Willem de Rycke, schepenen

Franchois de Vos heift ghecocht jehens Maerten van Losvelde ende jehens Martyncken zyn huusvrauwe tvierde van tderde makende een tcijde deel in eene verbrand hofsteede ligghende in de Papestraete alsnu by cooper betimmert aldaer Jaecques Liebaert woont, ligghende ghemeene metten zelven cooper ende andere tzelve part den vercooper ghesuccedeert van Jacques van Losvelde zynen broeder, zuuver goedt ende dit omme de somme van xxxij pondp parisis – tvoorseide advenant te beaelen zuver ende ghereet ghelt boven alle oncosten byden cooper intcontracteeren van desen ghedesbourseert – aldus ghehalmp over erfve – dach ende daete als voorschreven

30 septempher 1609 – Continuatie van het oktrooi op de accijnzen – RAGent – Raad van

RAAD VAN VLAANDEREN
22912

Vlaanderen

Nr iiiij 4
Albert, et Isabel Clara Eugenia
Infante d'Espagne par la grace de Dieu
Archiduc d'Autriche, Duc de Bourgogne

Nr iiiij 4 –
Albert et Isabel Clara Eugenia – infante d’Espagne – etc.

A tous ceulx qui ces presentes lettres verront, Salut
Receu avond l’humble supplication et requeste de nos chiers et bien amiez les bailly,
bourgmaitres, eschevins et inhabitants de la ville de Poperinghe
contenante quils auroient obtenu **continuation de certain octroy** pour lever divers impost et
assises plus amplement declarez des lettres dudict octroy,
pour des deniers en procedans payer les renter annuelles, et chaerges des qu’elles ladict ville
se trouve chargee d’ancienneté –
aussy pour l’entretement de leur **rivière navigable**, overddraeghs, excluses, batteaux
qu’autrement en payant annuellement a notre prouffit cent livres artois en mains de notre
reveveur de Westflanders,
et aultres cent livres artois a l’abbé de St. Bertin comme sieur temporaire dudict Poperinghe, et
comme lesdicts lettres de continuation d’octroy sont expirez, nous ont supplié bien

humblement que notres bon plaisir soit leur accorder nouvelle continuation pour six ans a
commencer de le quatriesme d'aoust de cet an seize cens et neuf –
à la meme charge susdict,
leur faisant depescher nos lettres en forme deiee, pour ce est il que nous ce que dessus
consideré inclinant favorablement a la requeste desdits bailly, bourgmaitres, eschevins et
inhabitans dela dicte ville de Poperinghe –
avons continué est prorogué,
continuons et proroguons de grace especialle par cet presentes –
nos precedentes lettres d'octroy cy dessus mentionneër et ce pou un aultre temps et terme de
trois ans prochainement venans a commencer avoir cours dez le susdits quatrieme jour d'aoust
de l'annee apresent courante, aux charges et conditions y reprises aussy que lesdits
supplians serons tenus d'en rendre bon compte et relique la et aincy qu'il appartiendront si
donnons en mandement a nos tres chiers et feaulx les chief presidens et gens de nos privé et
grand conseil, president et gens de notre conseil en flandres et à tous aultres nos justiciers,
officiers et subjects en ce regardera leurs lieutenans et chacun d'eulx en dorit soy et si comme
à luy appartiendra que de ceste notre presente grave – continuation d'octroy et permission en
la forme et maniere et pour le temps que dict est – ils facent souffrent et laissent lesdits
supplians plainement et paisiblement jouyr et user, sans en ce leur faire, mettre ordonner, ny
souffrir estre fait, mis ou donné oves ny durant ledit temps aucun destoubrier ou
empeschement au contraire – car ainsy nous plaist il
En tasmoing de ceavons fait mettre notre seel a ces presentes
Donné en notre ville de Bruxelles le deuxiesme jour de septembre l'an de grace mil six cens et
neuf,
Sur lep lis estoit par les archiducqs en leur conseil signé d'Enghien avec paraphe
Et icelle avec le grand seel en cire rouge en deux queues de parchemin pendantes.

19 oktober 1609 – Verpachting accijnzen – Subalterne Wetten – SAP 435

Verpachtynghe van pacht vande caulchiede - veVbranden wyn - azyn ende seysere ghedaen
den xix octobris xvjc negenen present tcollege vande wet

Den pacht vande stedereght vande caulchiede wannoff men betaelt van een wagenen met vier
peerden ij schele parisis -
met drie peerden j schele vj deniers -
met twee peerden j schele - met een peerd vj deniers parisis - metgaders van een dossepeert
ghelycken 1-j schele
- vuthgeslegghen op Jooris van Lovelde voor de somme van xlij pnd L

Den pacht vdne assyse op den gebranden wyn wanoff men heft vier stuver van elcken stoop te
vente - tzy by tonnekens ofte by maten ten advenante vnde zelve vier stuvers de nstoop -
als gebleven op Adriaen du Ploys voor de somme van lij pnd parisis -
borge ende pricipal Jan vande Goosteene

Den pacht vande assyse op den azyn ... es ghebleven op Jooris Questrooy voro de somme van
xxxij pond parisis
borge Vincent Roens

Den pacht van tseysere es ghebleven op Joos van Caeyzeele voor de somme van ix pond x
schele parisiis
borghe ende pricnipael Adriaen Midts

19 oktober 1609 – De Violette en het Kersehuus in de Leverstraat – Halmen

Cornelis Pieren heift ghecocht jeghens Pieter Paulus Tavernier, pryor vande carmelyten tot Ypre, Pieter Claeyns ende Franchois Colaert inde qualiteyt als voocht vande weezen van Jan Colaert al tzaemen hoirs ende aeldynghen van wylent Gilles Claeyns, zo over hemlyeden zelven als huerlyeder consorten ende mitz d'absentie vande voorseide vercoopers, compareerde Pieter Ellieul machtich by procuratie totter naervolghende vercoopinghe – behoirelick gheautoriseert van weeghen de voornoemde pryor over boeder Melchior vande Kellenaere zyne religies

Item over den voornoemde Pieter Claeyns ende Fransois Colaert inde qualiteyt als vooren de zelve procuratie ghepasseert voor schepenen der sede van Poperynghe in date vande xxvj septembris 1609 – onderteekent J. Mazeman

Item jeghens Ulderyck Nicolas amman deser stede, machtich by procuratie over jan de kellenaere, van ghelycken ghepasseert voor schepenen der voornoemde stede in date vanden xij octobris 1609 ende odnerteekent als vooren

Te weeten een huus, erfve ende catheylen staende ten voorhoofde metten oosthende opde **Leverstraete** – de zuutzyde derfve ghenaempt **de Violette**, de noortzyde ende twesthende derfve van **Jacques van Renynghe** – ghenaempt **de Hoorne**,

welck vercochte huus wylen ghenaemt es **'t Kersehuus** -

met xxv voeten gront onder ende achter tzelve huus gheleeghen – zuuwer goet ende onbelast ghezodnert tsheeren banwerck dachterstellen te zuuveren byde vercoopers tot baefmesse 1609 incluis – omme de somme van vierenveertich ponden grooten

Vlamsch te betaelen een derde gherecht ende ghelyck derde te kersmesse ende tlaeste derde over de vulle betalynghe te paesschen daer naer, al eerstcommende ende xiiij daeghen onbegrepen naer elck vande twee latste paymenten – vorts xij pond parisis te lyfcoope – tscoopers laste

Zoo oockiiij pondparisis voor de kerck van St. Bertens

Item xx schele voor den disch vande zelve kercke

Toedien x schele den rouper overmitz deese vercoopynghe gheschiedt es by wettelycke verhooghinghe – metghaders xl schele parisis de schrivere vanden contracte ende conditien ter zelve verhoghynghe

Aldus ghepasseert odpen ix november 1609

Mitz dat de erfinghe ghestateert was deur dabsentei vanden amman hebbende autorisatie van hem te onterfven.

De zelfde Cornelis Pieren koopt daarna – tegenover de zelfde verkopers - nog het zesde ende 16de deel van het erf genaamd **'De Violette'** – metsgaders tixste deel inde materyaelen bevonden naer het afbranden vanden huuse eertyden daerop ghestaen hebbende.

Van de andere familieleden koopt hy ook hun deel in het erf en de materialen van de Violette.

25 oktober 1609 – Vernieuwing van de collegien - SAP 435 - Subalterne wetten
--

Tcollege vander weth der stede van Poperinghe - vernieuwt by mynen eerwaardighen heere den apt van Sint Bertins den xxv ste octobris xvic neghen

Burghmeester van de commune - Andries Makeblyde

Burgmeester vande wet - Francois Diedeman

Schepenen - Guillaume Floor - Jan Fobert - Nicolais Babelaere - Nicolais vander Doene -
Andries Rebaut - Jan Denys - Pieter van Daele - Jan Wydts - Jan Mazeman filius Jans - Pieter
van Damme de jonghe
Thresorier - Pieter van Peereboome

Raeden der stede van Poperinghe vernieuwt by burghmeesters ende schepenen der zelve
stede upden xxvijde octobris xvic neghen
Pieter vanden Peereboome - thresorier
Willem Rouvroy - Jacob Roelens - Willem de Vos - Jan de Schottere - Franchois Keerne -
Loys vande Goosteene - Jan Makeblyde - Clays Boury - Jacob vanden Walle - Christiaan
Mannen - Willem de Rycke
Refectiemeester
Jan Makeblyde ghecommitteert by de heere van Sint Bertins par billiet vanden xxvijde
octobris 1609 ende daernaer gheconfirmeert byde collegien vande wet
ende raeden upden xxix der zelve maendt.

30 oktober 1609

Notable vander stede van Poperinghe vernieuwt by burgmeesters ende schepenen ... upden
xxxste octobris voorseit.

Andries Makeblyde - burghmeester vande commune
Dheer Loys Makeblyde - Meester Jan Beyens - Cornelis Pieren - Jan Bollaert - Francois de
Vos - Gillis de Roode - François de Schottere - Maillaert van Goosteene - Jan van Noeufville
- Ghylein van de Clyte - Eloy Moreel - Mattheus Trystram - Jacques Floor - Jan Folcque
d'oude - Ghlein van Elstlande - Jan Kesteloot - Lambert Bocquet - Franchois van Beveren -
Jacob de Bergh - Franchois Hanx - Jan Bouve - Jacob vande Slype - Jan van Damme, drapier
- Caerle van Renynghe

30 oktober 1609 – Verpachting van de acijnzen - SAP 435 - Subalterne wetten - folio 3

Verpachtynghe vande assysen –
soo ordinaiere als extra ordinaiere competerende de stede van Poperynghe opde **wynen ende
bieren** binnen de zelve stede ende jurisdictie ghevent ende ghesleten volghende d'octroyen
van heeren hooghe danof zynde -
bedraghende de zelve assysen ordinaire ende extra-ordinaire tsamen twaelf schelle parisis up
elken stoop wyn, buuten blyvende ghebranden wyn ende upde bieren
te weten de inlandsche bieren v pond x schele parisis van elcke tonne -
upde cleene bieren xxx schele parisis van elcke tonne -
minder ofte meerder vaeten ten advenante van diere -
ende upde vutlandsche bieren up elcke tonne vj pond parisis
ende dat voor zes maenden innegaende de jste novembbre 1609 eerstcommende ende
expererende de laetsten aprilis 1610 volghende -
upde conditien hiernaer volghende.

Inden eersten dat alle weerden ende heerberghiers - tappers ene tappegghen ter vente schuldich
ende ghehouden werden de zelve assysen te betaelen -
zoo hiervooren ghespecifieert staet,
metghaders de schotterlycke ende rhetorycke ghilden -
Item alle collegien als vande loye - brandtmeesters ende alle andere ghereserveert tcollege van
de wet ende vande raeden thuerlieden vergaderynghen collegiael gheschiedende.

Wanof oock exempt werden de kerckemeesters vande drie prochiekercken, dischmeesters, gasthuusmeesters ende voochden vande capellen van de Magdaleene, int stellen vande rekenynghe van haere administratie zonder voordere

Insghelicx werden danof oock exempt alle d'inzetenen deser stede ende jurisdictie ter cause van de wynen ende bieren die zy slyten zullen in huerliedenhuysghezin ende familie - newaere dat zy volck in huerlieden huysse ontfanghende bevonden waren - de zelve te vercoopen ende daervooren ghelt te ontfanghen.

Zynde danof oock exempt de wynen ende bieren ghesleten in zekeryngh- ende bruylofffeesten daermen gheene ghifte en ontfanckt.

Nemaer de bruyloften daermen ghifte ontfanck wierden ghehouden t'volel recht vande zelve assysen te betaelen –

zoo oock zullen de wynen ende bieren ghesleten ter zekerynghe ende ondertrauwe vande gonne die thuerlieden bruylofffeeste ghifte ontfanghen zullen.

De pachters vande zelve assysen worden ghehouden te stellen goede ende souffisante cautie ende zekere reseant ten contentemente van de wetten binnen derde daeghe naer de zelve verpachtynghe - up pene van andermael verpacht te zyne theurlieden rysque ende pericle ende byde zelve pachters te betaelen tfol renchier naerder bevyndt.

Danof de betalynghe zal moeten gheschieden in handen vande thresorier te weten vanden pacht vande wynen van twee maenden te twee maenden telckens een derde van de portie vanden pacht

ende vande **bieren** van maende te maende telckens een zesde

Folio 4

emmers binnen achte daghen daernaer upde verbeurte ende amende van xl schele parisis sdaeghs voor zoo langhe als de pachters in faulte ende ghebreke werden de zelve paymenten ende elck vandien zonderlynghe te volcommen ten contentemente vande tresorier deser stede.

Dies werde alle weerden ende tappers ghehouden voor t'indoen vande wynen ende lichten vande bieren vut de brauwerien te lichten **billiet** vande zelve pachters - upde boete ende verbeurte daertoe staende conforme de statute deser stede daerup ghemaect,

diemen verstaet te blyven in heurlieden vigueur,

ghelyck die waren ten tyde datmen d'assysen voorschreven dede collecteren byde voornoemde tresorier –

de zelve boeten ende verbeurte te bedelen volghende den inhouden van de zelve statuten.

De pachters zullen hebben zulck recht van innynghende executie als hadde den voornoemde tresorier ten tyde vande voornoemde collectie.

Den hooghste instelder zoo vande wynen als vande bieren zal proffiteren den xlste pennynck van synen instel ten laste vanden stede.

Den innynck zoo wel vande wynen als vande bieren wert ten proffyte ande ancommende pachters.

de verhooghers zullen proffiteren de zesden pennynck van huerlieden verhooghynghe

Te verhooghen met drie ponden parisis.

Den pacht vande assysen ordinaire ende extraordinaire upde wynen

Inneghestelt by **Jan vanden Goesteene** - vjc lij pond parisis

niet verhooght ende up hem ghebleven

Den xlste – 40ste - pennynck bedraeght - xvj pond vj schele iij deniers parisis

den zesden pennynck blyft zuuver ten proffyte vander stede - vjc xxxvj pond iij schele ix deniers parisis

Den pacht van de bieren zoo ordinaire als extraordinaire
Innegesteld by **Baptyste vande Kynderen** - ijm iiijc iiijxx ij pond x schele parisis
niet verhoogt ende hem ghebleven
den xlste penninck bedraecht lxij pond ische liij deniers parisis
den zesden pennynck bedraecht zuuver ten proffyte vande stede
ijm iiijc x pond viij schel is deniers parisis
aldus ghedaen ende verpacht in camere - present burgmeesters ende schepenen upden xxx
octobris 1609

30 oktober 1609 Gebouleert ende fornicatie ghecommitteert - SAP 118 - deel 6 - nummer 7

De bailliu causa officie - jeghens **Bartholomeus vande Steene**, ghevanghen verweerder voor
burghmeesters ende schepenen der stede van Poperynghe
ten delicten

Alvooren den heescher doet te noteren dat zoo byde rechten
als oock by het heilich evangelie Godts alle **fornicatie** scherpelick verboden ende
gheinterdiceert es
opde penen ende amenden byde zelve rechten daertoe ghestatueert.

tzelve de verweerder niet achtende heeft hy vervoordert opden xij deser maent van october te
commen ten huys van **Pieter van Ackere**
opghesetenen deser jurisdictie met **Jaene Lepiere, mette welcke hy ghebouleert ende**
fornicatie ghecommitteert heeft -
de zelve faictelick ende vleeschelick bekennde cause dat den verweerder in vanghenesse
gherecomandeert es gheweest.

Wim de cuupere ende Ackere op eedt verclaersen dit artickel warachtich te zijne - present
Pieter vandde Peerboome burchmeester den 24 octobris 1609

twelcke eensdeels ghebleken es by sheescher eigen kennesse
judiciel ghedaen ende noch claerder blycken zal byde depositie vande oorconde inde marge
deser gheposeert die
(Pieter van Ackere - Wim de Cuupere) - die de juge daerop believe te hooren ende
examineren metten circumstancen daertoe dienende

wecl faict ende fornicatie de verweerder oock verkent ende beleden heeft jeghens den
ampman deser stede in vanghenesse
den ampman deser stede Jan Conail

Mids welcken ghebleken den heescher concludeert ten fyne den verweerder by ulieden heeren
sententie ghecondemneert zal worden te compareren in ghebannen vierscchaere ende aldaer
op beede zyne knien Godtende Justitie verghevenesse te bidden
vanden zelve faucte met verbot van desghelicke meer te doene op arbitraire correctie ende
toedien inde boete van zes ponden parisis ten proffyte
vanden heere metsgaders inde costen ende misen van justitie ter tauxatie vande wet
27 octobris 1609

FORNICATIE, zn. *Vleeschelijke zonde*, fr. *for-nication, péché de la chair*. || Fornicatie is te hebben te doen met wijfs, buyten banne van huwelijcke, hetsij met concubinen, met weduwen, met lichte wijfs. **WIELANT**, *Crim. c. 92*. Al sterft een wijf bastaerde, en si heeft kind in bastaerdien fournicacien, haer leen comt haren kinde. *Belg. mus. I, 51*.

Stallaert Glossarium

Bartholomeus van Steene alhier ghevanghen ende hem verdreghen hebbende van te dienen jeghens den heesch tzyne laste ghemaect by den bailliu dezer stede es ghecondempneert by mye heeren burghmeesters ende schepenen dezer stede van Poperynghe alhier te commen ende compareren in ghebannen vierschaere ende aldaer op beede zyne knien Godt ende justitie verghevenesse te bidden voor de faicten by den heesch hem by den bailly der zelve stede aengheseyt met verbot hem ghedaen tzelve ofte ghelycke faicten niet meer te doene op arbitraire correctie ende toe dien hem condempnerende inde boete van drie ponden parisis ten proffycyte van de heere ende inde costen ende mysen van justitie Actum in ghebannen vierschaere desen xxxste octobris 1609

2 november 1609 – Ommestellinghe – Resoluties - Register van resolutien B

Upden ijde novembris 1609
Ter vergaderynghe van burchmeesters, schepenen, raden ende notabelen deser stede es upde propositien van de tesorier daerby vertoghende de lasten ende commeren vande stede, bedraeghende iiij m ijc ponden parisis ende meer, volghende zeker billet door hem overghegheven inhoudende specificatie vandien by vermeneghen stede ende jurisdictie van de somme van ij m iij c ponden parisis ten eersten doenelick zynde omme daarmede te furnieren ten voornoemde oncosten ende de stede te ontlasten voor zoo veel als doenelick is welcke ommestelling gheschieden zal upden voet inde voorghgaende laetste ommestellynghe vanden ijde april 1609 ghenomen ende onderhouden actum ijden november 1609

Pensioen van de notabelen

Ten zelve daghe upt vertooch ghedaen byde notabelen deser stede, daerby verzouckende 't hebbende pensioen ten laste vande stede van elck 15 schele parisis sjaers ten fyne zy te meer zouden ghemouveert zyn ter camere te commen dies by voorgaende ordonnantie ende resolutie van wetten vermaent zynde - es by de collegien vande wet ende raden goet ghevonden ende gheresolveert van nu voort elcken vande voorseide notabelen toe te legghen vuten penninghen ende incommen vande stede twaelf schelle parisis

telcker vergaderynghe ende zoo dickmael als zy collegiewys inde voughen ende manieren voorseide vermaent zynde hemlieden ter camere vynden zullen.

- wel verstaende by d'absentie daervan niet zullen passeren - nemaer zal hemlieden wedde ende gaegen voornoemd blyven ten proffyte vande stede

9 november 1609 – Een transport van een rente – SAP 395 – Renten

Compareerde in persooene **Jacques Caura filius Guillaume** -

de welcke ghecedeert ende ghetransporteert heeft ten profytte - oirbore ende beliefve van **Jan Ougstland filius Jans** -

present ende accepterende - den transport van thien ponden twee schellynghen drie pennynghen parisis - sjaers - croiserende den pennynck zesthiene - in een rente ofte zekere bezet up xiiij ghemeten landts toebehoort hebbende Pieter de Lantre al volghende de letteren danof zynde - ghepasseert voor burghgrave ende schepenen vande elleven prochien van den ambacht van Cassele - in daeten vande xxx lauwe xvc lxxxvj gheteekent De Becq ten dezen ghetranssiceert - maeckende den zelve Ougstlandt danof vry acteur - etc.

Actum present Nicolas Babelare vervanghende Nicolas vander Doene den ix 9bris 1609

9 november 1609 – Jan de Quidt heeft hommel gekocht – Hop - SAP 395 – Renten

Comparerende ten zelve daeghe **Jan de Quidt** –

kennende ende belydende wel ende deughdelick schuldich te zyne an **Jan Fechele** -

de somme van thien ponden grooten van gheleenden ghelde ende coope van hommele

belovende de zelve somme te betaelen binnen een jaer naer daete deser -

emmers een maendt daernaer onbegrepen - verbyndende daerinne een zyn huus metter erfve

ghelegen in de Gasthuusstraete deser stede - den voornoemde Quidt toebehoorende omme by

faulte van betaelinghe der voornoemde somme te verhaelen volghende de costume deser stede

Actum present Guillaume Floor ende Babelaere – schepene

23 november 1609 – Robert du Flouck en Mayken krijgen een lening aan Jaques van Renynghe – SAP 395 – Renten

Robert du Flouck ende Mayken zyne huusvrauwe kennen ende beleyden wel ende deughdelick vercocht thebben **Jaques van Renynghe eene** erfvelicke losrente van vier

ponden thien schellynghen grooten by jaere - den pennynck zesthiene -

kennende de cooper hem van tcapitael van diere - bedraghende lxxij pond grooten vlaemsch

voldaen ende bethaelt te zyne -

innegaende de zelve rente den xxvij april 1609 - laetstleden - wannof overzulcx tjste jaer

vallen ende verschynen zal den xxvij april int tjaer zesthienhondert thiene naercommende

waerinne de zelve Robert ende zyne huusvrauwe - vercopers hebben verbonden by vorme van hypotheque verobligiert - zoo zy doen by desen -

een huys erfve ende catheilen ligghende op den **Yperdamcoutere** -

groot xvij roeden - aboutterende van noorden ende zuden straete - westen Jan Balden ende van oosten Jan vanden Goosteene

Item een hommelhof - groot een ghemet preter xxij roeden upden Yperdamcoutere -

aboutterende van westen **ande Vyverbeke** - van oosten Willem de Rycke

Item een ander hommelhof - groot een ghemet xxvj roeden - streckende van zuden lancx

t'streckstratgen -

Item noch een lyne hommelhof jeghens over tvoorseide hommelhof mette keete daerup staende - omme by faulte van betalynghe tachterstellen vander zelve rente daerup te verhalen ende recouvreren naer de coustume van Poperinghe

Actum present A. Makeblyde - Frans Diedeman burghmeesters - Guillaume Floor - Andries Rebault ende Jan Wyts - schepenen opden xxij november 1609

23 november 1609 – Jacob Wanten koopt de familie Maerten een stuk grond in de Gasthuisstraat – Halmen – folio 53verso

Jacob Wanten heift ghecocht

jeghens **Augustyn van Dale** ende jeghens zyne huusvrauwe

Item jeghens **Jan vande Sande ende Adriaenken** zyne huusvrauwe

Item jeghens **Claeys Beeke ende Jaeken zyn wyf**

Over tweede hooft

Item jeghens **Jan Maerten ende Maycken** zyne huusvrauwe metghaeders **Jaecques**

Babeleaere ende zyne Huusvrauwe ende jeghens **Pieter Maerten** jonckman

over tderde hooft inde naervolghende vercochte portgront achterghelaeten byden ouden jan Maerten

Te weeten eene verbrande hofstede ligghende inde Ghasthuusstraete daer de voornoemde **Jan Maerten** te woenen plach – derfve zo die gheleghen es –

zonder byde vercoopders van liquide grote ghehouden te zyne, zuver goet ende onbelast van eene losbaere rente newaere ander

Presbyterie van St. Bertens deser stede – van oosten d’erfve vanden cooper – van westen d’erfve van Gillis Mannen, ende dit omme v schele parisis te godspennynck ende voorts voor trpincipael voor de somme van achthien ponden vj schellen acht deniers grooten vlaemsch tvoorschreven met alle de materyaelen daer op wesende – zo binnen als vuuter aerde – gheene ghezondert noch ghereserveert –

te betaelen zuuwer ghelt ter erfachticheyt, welcke somme de vercoopders onder anderen zullen smaldelen naer endatie van elcx advenant ende portye – aldus ghehalmpt over erfve dach ende daete voorschreven

27 november 1609 – Nicolas Parent bekent zijn schuld aan Nicolas vander Doene – SAP 395 – Renten
--

Nicolas Parent ende Marie Beghin zyne huusvrauwe

kennen schuldich te zyne **Nicolas vander Doene** -

de somme van t zestich ponden grooten - te weten xx pond grooten van beschadighe boortocht ende tsurplus van verloope van rente ende andere ghemeens bedraeghende tsjaer by slote van de rekeninghe ter voornoemde somme - dan lx pond grooten te betaelen ter gheliefve vande voornoemde Doene verbyndende daerinne by specialen zeker - twee haerlieden coebeesten deen rootgryse ende dander gryse een zwaert behaerde veerschecalf - twee ander veersen vande oude van twee jaeren - een zwaert cachtele van twee jaeren metgaders van zyne vruchten - presentelick inde scheure zynde ende zyn groene coorne upden acker - desen jaertyt ghezaeyen toedien alle zyne inhaven ende catheilen -

omme by faulte van betaelinghe te betaelen naer coustume -

Actum present Andries Makeblyde - vervanghende Frans Diedeman - beede burghmeesters upden xvij novembris 1609

1 december 1609 – Vernieuwing van de officieren - SAP 435 - folio 6

Officieren vander stede ende jurisdictie van Poperinghe vernieuwet by myne heeren proost,
burghmeesters ende schepenen deser stede
upden eersten decembris 1609

Uppervooght van de weesen - François Diedeman - burgmeester vande wet
Kerckmeesters van Sinte Bertins
Jan Fobert - Jaecques Floor - Maillaert vanden Goosteene - Jan Bouve
Kerckmeester van Onse lieve Vrouwe
Loys Makeblyde - Franchois Keerne - Jacob de Bergh filus Gillis - Ghilein Quaghebeur
Kerckmeesters van Ste Jans
Willem de Rycke - Jacques Melis - Pieter de Witte - Simphoriaen Deradt
Dischmeesters van St. Bertins
François Diedeman - Cornelis Pieren - Loys vande Goosteene - Nicolais Tlam
Gasthuusmeesters
Andries Makeblyde - Christiaen Wannen - Ghilein Diedeman
Vooghden vande cappelle vande Magdaleene
Jan Makeblyde - Mattheus Trystram - Jan Verslype
Bedeelders van de aelmoessen inde disch van Onze Lieve Vrouwe
Jan Bollaert - Gillis de Roode - Jacob Verchaeve
Bedeelders van de aelmoessen inden disch van Sint Jans
Christiaen Moenaert - Franchois Hancx - Franchois Wydoot
Bezorgers vande goede weggen van St. Bertins
Jacob Lucas - Daniel Demey - Mahieu de Turcq
Bezorgers vande goede weggen van Onse Lieve Vrouwe
Gaspar Wydoot - Jaob Calewee - Jan Christiaen filius Jacobs
Bezorgers vande goede weggen van Ste Jans
Joos Bortier - Jan de Langhe - Simon Bey
Warrandeerders vande biere ende broode met datter ancleeft
Jacob Roelens - Guillaumes de Vos - Gillis de Roode - Christiaen Mannen - Christiaen
Moenaert - Michiel Charlottes - Jacob van Beveren - - Cnape - Jacques Govere

Ommeloopers, voorzitters, ghebieders van de wachte ende besteders vande merckt
Ghilein Hazart - Joos Honthauwere

Warrandeerders van de smalle lysten ter persse ende rauwen perse met datter aencleeft
Jan van Neufville - Ghilein vander Haghe - Jacob van Damme, drapier - Jan Alaert - Jan
Maerten - Michiel Staessen - Caerle Roens - Willem Clyncckemaillie - Adriaen Midts - cnape:
Jan vander Haeghe, vuldere

Warrandeerders van de upperloye, recke ende volders persse
Gillis de Roode - Clays Bauny - Clais De Vos - Jan van Damme, drapier - Jan Moenaert -
Jan Barvoet - Christiaen Maen - Michiel vande Zande - Pieter de Dammere - Christiane
Beuten - Ghilein vander maerle - Clays Beke - cnape ende clerck: Jan vander Zande d'oude

Warrandeerders vande sayen
François Diedeman - Jan Fobert - Andries Rebaut - Augustyn van Damme - Cornelis de Coicq
- Gillis Buuck - Christiaen vanden Perreboome - Adriaen van Bockhoutte, cnape

Gouverneurs vande vulambachte

Jan vande Zande d'oude - Jacob van Daele - François Hillebus - Thomas Balsaert - meester
Gherard Barvoet, cnape

Gouverneurs vande weifambachte

Andries makeblyde, burghmeester vande commune - Jan de Schottere - Ghilein vander Clytte
- Clays Borry - Ghilein van Elstlande - Henderick Crausman, cnape

Gouverneurs vande sche-ambachte

Dieryck Spetebroot - Jacques Liebaert - Ghilein vande Walle - Nicolais de Leeuwe, cnape

Warrandeerders van de vlake

Frans de Vos - Jacob vande Walle - Antheunis Cathoine - Jan danden Zande de jonghe - Jan
Roens - Cnape - Adraien Midts

Warrandeerders vande verckenen - *Varkens*

Jooris van Lomelde - Mahieu Ourzeel

Warrandeerders vande ghezoden ende ghebraden met datter ancleeft

Jan Kesteloot - Diercik Spetebroot - Jan Questroy - Frans Folcke - Clais Merlevede - Jan
vanderhaghe, wynckelier -

Jacques van de Schoote - Joos de Honthauwere, cnape

Warrandeerders vanden leire

Guillaumes Rouvroy - Jacques Diedeman - Jan Quetstroy - Clays Coevoet - Rogier Stres -
cnape: Jacob Bostyn

Warrandeerders vane hoppe

Franchois de Schottere- Jacques Floor - Jan Bollaert - Franchois Keerne - Jacob de Berch -
Jacob vande Slype - Jan Folcke de jonghe - cnape: meester Gherardt Barvoet

Officieren vande ackerschade

Pieter de Puudt, inden Oosthoeck

Jan Cornette inden Edewaerthouck

Lauwers vander Mote inde Haghebaerthouck

Caerle Heneman inde Lyssenthouck

Andries de Jaghere inden Wipperhouck

Pieter Quaghebeur filius Clais inde hellehouck

Pieter Bouve inde Schoudemonthouck

Marcx de Keiser inde Hipshouck

Jan Merlevede inde Eeckhouck

Jacques Tavernier inden Peselhouck

Jacques Caura inden Hamhouck

Cnapan hebbende beslagh binnen ende buuten baillien

Anthonis Baert - Joos de Honthauwere

Brandtmeesters

Meester Jan Beyens - Jan Folcke d'oude - Jacques van Renynghe - Francois Pieren - Jan
Jacobssone - Daneel van Zantvoorde - Joos van Caysseele -Christiaen de Vynck - Pieter
Capelle - Jan Schoonaert, cnape

Clauwierders vande houtte

Jan Schoonaert - Ghilein Lamelis - Ghilein vande Haghe

Hoppezackers

Thomas de Wagemakere - Maerten vande Broucke - Antheunis de Wale - Jan van Belle - Willem vander Gheys - François Ronaem - Jan Kersebilck - Clays Widts - Jan van Tricht - Bartholomeus Liebaert - Christiaen Nol - Jan Anoot - Pieter Desruelles - Pieter de Reckemaecker

Wynschrooders

Pieter de Vyvere - Pieter Waeghers - Jan Lonal - Willem de Cuupere - Mahieu de Creux - Pieter Desruelles - Robert Isemgrim

Gongierders van de tonnen ende vatghens

Pieter de Vyere - Urbain Waeghers

Bierwerckers vande halfve tonnen ende vatghens

Jan Schonaert - Jan Liebaert

Dienaren vande heere

Jan Loval - Willem de Cuuper - Mahieu de Creux - Pieter Desruelles - Robert Isengrim

Aldus ghedaen ende vernieuwt upden **achtsten decembris 1609** ende ghepubliceert ter bretesque ten zelven daeghe

Twaelf mannen vande draperie ghecooren by burghmeesters ende schepneen upden xxij ste decembris xvj c neghene

Willem de Vos - Frans van Beveren - Matheus Tristam - Jan van Neufville - Jacques Libaert - Christiaen vande Perreboome - Charle Roens - Jacob van Damme - Jan vande Zande - Abraham de Bakere - Jacques Plessy - Cornelis de Cocq

10 december 1609 – Pieter Masseau heeft Mazeman beledigd - SAP 118 - 6 - nummer 1

Heesch omme **Jan Mazeman filius Jans**, den bailliu inden naeme vanden heerem mede ghevoucht heescher in materie van injurie ter eender zyde jeghens ende ten laste van **Pieter Masseau** ghedaechde verweerder ten anderen dienden voor ulieden mijne heeren burghmeesters ende schepenen der stede van Poperynghe
j

Ten fundamente vande jeghenwoordighen betrecke ende verstaen van dien, verclaerst den heescher by desen, dat eenen yeghelicken, zoo byde canonicque als civile rechten stricktelyck verboden es een anderen te injurieren ende met furieusee woorden zyne naeme ende eere te defameren opde pene ende punitie daertoe staende.
ij

Welcken niet jeghenstaende ende in vilipendentie van dien, heeft den verweerder zonder cause ofte redene hem vervoordert vrydaeghe laestleden - den vde deser maendt decembris xvjc neghene, - ontrent den een hueren naer noene ende opde coornemaerckt deser stede, aen te vallen int openbaeree vande volcke, Mattheus de zoone vanden heescher, hem stekende met voeten, ende hooghe ende overluit roupende, dat hy was een dief, enen schelm ende dat zynen vader - desen heescher - was van ghelycken een dief, schelm ende eene bugghere

met meer andere snoode, vulle ende oneerlicke woorden, ter schandaele ende ontstichtinghe van alle de lieden aldaer present.

iiij

Met welcke injurieuse woorden den heescher hem houdende met zijnen voornoemde zoone grootelicx gheschandaliseert in zyne naeme ende famee te meer als - zonder jactantie ghesproocken - hebbende bedient by admissie van mijn heere den prelaet van St. Bertins temporeel heere deser stede de greffie vane voorseide stede ende alsnu in jeghenwoordighen jaere zynde schepene van tcollegie vande wet, waerdeure de voorschreven injurie zwaerder es om verdraeghen, ende den heescher compelleert tot verzouck van toestaende punitie ende by zondere ob inturiam criminis juresti met en voorde van bugghere hem anne gheseyt.

Concluderende daeromme, tendeert den heescher midts desen, ten fyne dat by ulieden mijne heeren sententie diffinitive ende over recht den verweerder ghecondempneert wert, te compareren in schepen camer ende van daer ghecleedt te wezen, tusschen twee sheeren dienaeren in vanghenesse omme naerdien teenen competenten zondaeghe van ghelycke gheleedt te zyne in de processie vande hooghmesse Sinte Bertins gheleedt met wit lynwaert ende met eene onghebranden kersse van een pondt was in zyne handen te keeren inde choor ende aldaer op beeden zynde knien God Alamachtich ende justitie vergevenesse te bidden, met verclaers dat hem de voorschreven enorme injurien hertelick leedt zyn ende ten onghelycke den heescher ende zyne zoone anne gheseyt volhoopende in zulcken staete de zelve hooghmesse ende laetende zijne keersse ten dienste van het heylighen sacramente item vorts condempneernede inde boete van xij pond parisis ten proffycyte vande heere ende amende van xv pond parisis ten proffycyte van den amman, ghelycke xv pond parisis ten proffycyte vande kercke aldaer ende inde costen vande jeghenwoordichen betrecke ende processe ter tauxatie ende rijpen verstande van ulieden mijne voornoemde heeren biedende preuve es noodt zynde

13 december 1609 - Het hoog koor van de Sint Bertinskerk – Resoluties

Upden xijste december 1609

up de propositie ende verzouck gehedaen by **Sire Frans de Versimille** proost deser stede inden name van mijne heere de prelaet vande convente van St. Bertins, raekende de timmmerage ende werck vande hooghen choor vande kercke van Sinte Bertins binnen deser stede die den zelve heere ten costen vande zelve convente doet upmaken ende erigeren verzouckende danof acte van non prejudicie es by burchmeesters ende schepenen ende raden goet ghevonden ende gheresolveert den zelve heere ende convent te verleen en acte daerby verclaerende

dat al ist zoo dat de zelve heere de zelve **afghebranden choor** doet upmaken ende erigieren tzyne eyghen costen - volontairelick ende vut pure ioonste, devotie ende affectie die hy totter zelve kercke ende den dienst Gods aldaer onderhoudende es draghende - zonder daertoe by yemant niet meer by justitie vande anderssins bedwonghen gheweest t'hebbene –

dat dies niet jeghenstaende in toecommende tyden tzelve de zelve heere ende convent niet en zal prejudiceren ende in ghevalle dat de zelve kercke andermael afghebrant waerde - dat Godt verhoede -

dat de zelven prelaet ende convent niet vooren ghehouden worden - nochte verobligiert en waeren dan zy naer rechte verstaen worden te zyne- ter cause van 't patroonschap der zelve kercke ende de thiende vanden prochie van diere - hemzelve toebehoorende ende competerende

blyvende oock de zelve kercke ende prochianen van diere in zulke ghevalle gheheel ende onverlet als naer rechte -

nietjeghenstaende deze acte van non prejudicie ende protest vande abt ende convent voorseide waerby de voornomde college van wetten ende raden gheenssins ende verstaen de voorseide kercke ende prochie van St. Bertins van haaren rechte te vermaecken zoo ist oock niet en vervmoghen te doen.

Cathechisatie

Ten zelve daghe ende vergaderynghe van de voornoemde twee collegien es oock ghesloten ende gheresolveert tot voorderynghe vande ontgonnen **catechisatie** binnen de voornoemde kercke van Ste. Bertins tot instructie ende educatie van de jonckheyt inde catholicke religie dat de kynderen daertoe te meer moghen gheneghen ende ghetrocken zyn - den catechisant tzy pastor ofte ander, ter handt te doene telcken zondaeghe dat de zelve catechisatie gheschieden zal veertich schelle parisis die betaelt wezen byde tresorier vande stede, gasthuusmeesters, dischmeesters ende ontfangher vanden heilige sacramente - elck een vierde

omme die neffens de iiij pond parisis byden voornoemde abt tlecken zondaeghe ten costen vanden voornoemde convente daertoe ghedestineert ende belooft ghe-employeert te zyne in prysen voor de rycke ende in aelmoesen voor de schamele kynderen ten discretie vanden catechisant

ende dat behoudens t' advies van de voornoemde heere ende tot wederroupen -

lastende ende bevelende alle vaeders, moeders, voochden van weezen, meesteressen ende vrouwen haer kynderen, - weezen ende dienstboden van de oude van acht jaren ende upperwaert ter zelfde catechisatie ter ghestelde heure te zenden

ende dezelve kynderen ter zelve eure metghaders binnen de dienst vande hoochmesse, sermoen ende vespers spelende up maerkten ofte straeten zullen verbeuren v schele ende verhalen up haere vaeders, moeders, voochden, meesteressen ende vrouwen actum alsboven

14 december 1609 – Akte van non prejuditie – register van resoluties B – folio 74 verso – Deze register is verdwenen – deze versie is gehaald uit O. Fiers

Acte van non prejudicie aan den heere abt – ter cause hy opghemaeckt heeft den hooghen choor in Sint Bertins

Op den XIII december 1609endeop de propositie ende verzouck ghedaen by Sire Frans de Persinville, proost dezer stede, in den naeme van zyn eerweerde heere den prelaet ende couvent van Sint Bertins, raeckende de timmerage ende werck van den hooghen choor van de kercke van Sint Bertins binnen deser stede, die den zelven heere, ten coste van denzelven convente doet vermaecken ende reigieren, verzouckende danof acte van non prejudicie – es by burghmeesters, schepenen ende raeden goet ghevonden ende gheresolveert denzelven heere ende convent te verleenen acte, daerby verlaerende dat al ist zoo dat denzelven heere den zelfden choor doet opmaeken ende erigieren, ‘t zijnen eighen costen, volontairelyck ende uut pure jonste, devotie ende affectie die hy totter zelve kercke ende de dienst godts es draeghende, zonder daertoe by yemant, niet meer by justicie dan anderzints bedwonghen gheweest ‘t hebben. Dat dies niet jeghenstaende in toecommende tyden, ‘t zelve de zelfde

heeren ende convent niet en zal prejudicieeren. Ende in ghevalle dat de zelfde kercke andermael afghebrand wierde – dat godt verhoede – dat de zelve prelaet ende convent niet voorder ghehouden, verbonden nochte verobligiert en worden, dan zij naer rechte verstaen worden te zijne, ter cause van ‘t patronnaetschap der zelve kercke ende de thiende van de prochie van diere hemlieden toebehoorende ende competeerende. Blijvende oock de zelve kercke ende prochiaenen van diere in zulcke ghevalle gheheel ende onverlet als naer rechte, niet jeghenstaende deze acte van non prejudicie – warby de voornoemde college van wetten ende raeden gheensins en verstaen de voorseide kercke ende prochie van Sint Bertins in haere rechten te vercrancken zoo zij oock niet en vermoghen te doene.

18 december 1609 – Manslag in de persoon van Robert Gaillaert – SAP 395 – Renten

Alzoo den amman deser stede hadde ghesaisiert twee coebeesten ende eene verse met zeickere meubelen van cleender weerde - toebehoorende **Ambroise Poinsain** - ter cause vande manslach ende homicide ghecommitteert inden persoone van **Robert Gaillaert** - overleden den xvij deser maendt - waerinne de vrienden ende magen vande gelycke Robert den voornoemde Ambroise te schauwen vande dooden lighaeme vande zelve Robert ghelast hebben – de huusvrouw vande zelve Ambroise - omme de zelve haere beesten ende meubelen vut slaemme vande zelve saissisemente heeft borghe ende cautie ghedaen met Peter van Damme filius Mattheus - Willem de Snepere filius Jan jeghens die ten dezen present - hemlieden constituerende borghe ende principael - elck voor anderen ende een voor al - voor de somme van drie ponden grooten – midts ghelycke zyn de zelve beesten ende meubelen by consente van sieur Francois de Persinville - proost deser stede vande zelve saissement gheslaeckt ende ontslegghen Actum present Frans Diedeman burghmeester ende Jan Denys schepenen den xviiiij decembris 1609

1609 - Van wie is de schuur in de Lyssenthoek? - SAP119a -- Processen - nummer 30

Copie uten staetbouck vande achterghelaeten goedynghe van wylen **Gregorius Cloribus**, ende Marie Baerts zijne tweede huusvrouw al waer onder andere artickelen van erfgronden staet tnaervolghende:

Item vyf ghemeten lands in twee sticken ligghende inden Lyssenthouck streckende metten zuuthende tot de Bethune straete

ende de hofstede vande aeldynghe van Sanders Denys, tnoorthende de beeke,

doostzyde meester Thomas van Rye

ende van westen daeldyngghen van Sanders Denys voorseyt.

ghecollationeert metten voornoemde originele staetbouck ende daermede bevonden accorderende

toirconde my als clercq inden voorseide deel desen xiiij october 1609

Ch. Babelaere

I

Intendit omme Gillis de Roode, verweerder jeghens **Jacques Diedeman**, heescher, dienende voor ulieden mijne heeren burghmeesters ende schepenen der stede van Poperynghe

j

Alvooren omme de juge te informeren van dese zaecke

es warachtich, hoe dat de voornoemde verweerder betrocken is gheweest alhier ter cuergghedynghe byden voornoemde heescher ter causen van zeker scheure ende boomen byden verweerder gheweert - zoo den heescher zecht - ende alzo den voornoemde heescher gheadmitteert es gheweest te faicte up zynen heesch, metgaders te doene vieue de lieu, twelcke al gheschiet es, ende den verweerder ter contrarie preuve dyncket hem goet, is eyndelynghe de verweerder versteken gheweest van zyne voornoemde preuve, zoo dat hy ghenoodtzaect is gheweest hem te doen relieveren by haerlieden hoocheden, omme zyne prueve te doene, employerende hiermede de letteren van relievmente, inhoudende clausule van requeste civile

ij

Voorts zeght de voornoemde verweerder, alzo hy betrocken es gheweest om zekere scheure ende boomen up vyf ghemeten hofstede ligghende inde Lyssenthouck deser voornoemde stede bachten de scheure van het pachtgoet daer wylen Sanders Denys overleden es, ter contrarien van dies employeert den voornoemde verweerder copie authenticque vutten staetbouck vande achterghelaeten goedynghe van wylen Gregorius Cloribus ende Marie Baert zijn wyff, waarby blyckt suffisantelick dat den voornoemde heescher gheene catheylen en heeft opde voornoemde partie landts van vyff ghemeten, ghecotteert de voornoemde copie authenticq metter letter A

Voorts omme te betooghen dat de voornoemde partie landts van vyff ghemeten bezaeyt es gheweest byde voornoemde Sanders Denys, ende van te vooren gheene hofstede en was, believe mijne voornoemde heere daerup t'examineren by solemnelen eede dese ghemargineerden - *Claeys Beuwaere & Gheleyn Quaghebeur* - of tzelve niet warachtich en es ende wat zy breedters ter materie dienende weten.

Item gheliefve mijne voornoemde heeren texamineren by ghelycken dese voornoemde ghemargineerde of zy niet wel indachtich en zijn, dat Sanders Denys de voornoemde vyff ghemeten ghedeurende zyn leven ghebruuct metgaders de bomen daeroppe gheplant ende de scheure niet onderhouden en heeft.

Item of dese ghemargineerde - *Jooris Visaigie & Gheleyn Quaghebeur & meester Gheereaert Bervoet* - niet wel en weten dat de voornoemde scheure inde troublen tydt teenemael ter eerde ghevallen en es, ende daarnaer byden verweerder ende Jan DeBrune doude wederomme doen uprechten by Bernardt Penet.

Item texamineren by ghelycken eede desen ghemargineerden - *Bernardt Penet* - of hy de voornoemde scheure niet gherecht en heeft by laste vande voornoemde verweerder ende Jan de Brune doude

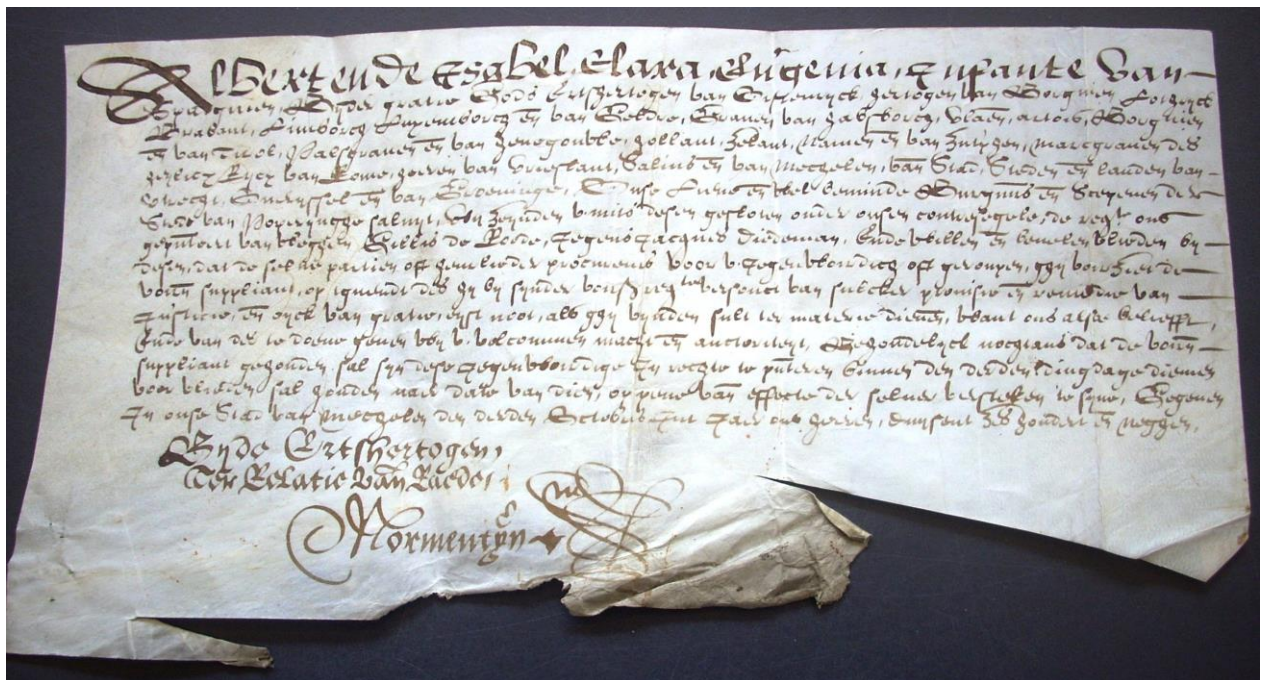
Item of dese ghemargineerde - *Claeys Beuwaere & Jooris Visaigie & Gheleyn Quaghebeur* - niet wel en weten dat de voornoemde scheure ghestelt ende ghemaect byden voornoemde verweerder ende Jan de Brune, wederomme ommegevallen es nu inde laetste groote wynt.

Item of dese ghemargineerde - *Anthoine Cappelle & Jacques de Brune de jonghe* - dese voornoemde vyff ghemeten zaeylant niet in heure ghehadt en hebben van de voochden vande kynderen van wylen Gregorius Cloribus tydert den tydt van achthien zoo twyntich jaeren ende of de voornoemde voochden hemlieden eenighe catheylen hier vooren ghementionnert mede verheurt hebben.

Mids welcken concluderende den voornoemde verweerder tendeert ten fyne dat de voornoemde heescher by ulieden heeren sententie diffinitive ende over recht verclaerst werdt in zyn betreck ten laste vande verweerder niet ontfanghelick ende den voornoemde

verweerder dannaff absoluerende - gecondemneert werdt in de costen van desen noodeloosen processe - utterlick ter tauxatie - implorerende ende protesterende

Albert ende Isabel Clara Eugenia, infante van Spagnien, byder gratie Gods artshertogen van Oistenryck, hertogen van Borgundien, van Brabant, Limbourg, Luxembourg, ende van Geldre, graven van Habsbouch, van Vlaenderen, van Artois, van Bougondien ende van Tirol, Palsgraven ende van Hengouwe, van Hollant, van Zeelant, Namen ende van Zutphen, marc grave des Heylichs rijcx van Roomen, etc ...

Onse lieve ende wel beminde burghmeesters ende schepenen der stede van Poperynghe, saluyt

Wy zeynden u mits desen gesloten onder onsen contrezeghele, de requeste ons ghepresenteert van weghen **Gillis de Roode**,

jegens Jacques Diedeman ende willen ende bevelen ulieden by desen , dat de selve partien of hemlieden procureurs voor u tegenwoordich oft geroupen

ghy voirzeit de voornoemde suppliant op tguendt des hy by sijnder voorseide requeste

versouct van sulcker provisie ende remitoire van justicie ende oyck van gratie, eyst noot, als ghy vynden sult ter materie dienende, want ons also beliefft

ende van des te doene geven wy u volcommen macht ende autoriteyt, behoudelyck nochtans dat de voornoemde suppliant

ghehouden sal sijn dese jeghewnoordighe in rechte te presenteren binnen den derden dingdage diemen voor ulieden sal houden naer date van dien,

op pene vande effecte der selver versteken te syne

Gegeven in onse stad van Mechelen den derden octobris int jaer ons heeren, duystent zes hondert ende neghen

by de artshertogen ter relatie van de raeden

C. Mormontyn

Veue de lieu ghedaen ten beleede ende verzoucke van **Jacques Diedeman**, heescher ende procederende jeghens **Gillis de Roode** verweerder, present Guillaume Rouvroy,

burghmeesters, Frans Keerne, Clays Borry, Christiaen Mannen ende Gheleyn van Damme, schepenen, den xxv mey 1609

Al welcke veue de Lieu den heescher heeft ghe-exhibeert eenen intendit te partie vande verweerder op welcke ghehadt zy de oorconden ghehoort zoo niet naer volght:

Pieter Baey, gheeden hoppezacker deser stede, oudt xl jaeren ofte daer ontrent, ende **Clays Wyts**, van ghelicke hoppezacker, als van oudt xxxvj jaeren ofte daerontrent, beede oirconden ghedaecht, beleedt ende by eede te zelve veue de lieu gheexamineert deposeren byden zelve eedt dat zy met ghezaemedelick handt by laste vanden verweerder ghevelt hebben te platse contentieuse, niet wetende zekerlick wie de erfve behoorende es, ghevelt hebben de nombre van drye eecken, - tooghende dat den eenen hadde ghestaen op den bilck, van westen op de Bethune straete, den tweeden op den zelve bilck jeghens een pitken ende stont den zelve boom van zuuden tgelycke pitken, ende den derden tooghendde dat hy stont inde haeghe tusschen de landen in questien ende de hofstede van de verweerder niet breedere wetende, sutende hun depositie

Christiaen Devynck, gheeden temmerman deser stede - oudt xl jaren ofte daer ontrent ende **Jacob de Schryvere**, oudt 23 jaeren ofte daerontrent - beede temmerlieden van henlieden style, ende oirconden ghedaegcht, beleedt te nemen veue de lieu ende by eede gheexamineert op date vande voornoemde intendit, deposeeren ende verclaeren ghezaemdelick ende vut eenen monde dat zy gheraemdelick gheweest hebben de cathelen om eene vervallen scheure gheleden twee jaren ofte daer ontrent die laeghen up zekeren gront niet wetende wie den zelve grondt es toebehorende ende hebben de zelve vervallen schuere ende met de zelve catheylen ghestelt opden groont vande verweerder ende hebben om tzelve ghemact den wynckele ende den deeschvloer staende neffens dende in thuus vande verweerder daer nu Maerten Wyckaert woonende es, anders niet vande zaeke wetende, sluuten hemlieden depositie

De vruchten van de vlucht van de Vlamingen

Uit de 'Chronycke van Vlaenderen' - 173 – Van Andreas Wydts

Wy hebben voortijds dikwils ghewag gemaect van veel Volckeren, de welcke uyt de Nederlanden vlugtende goederen en vaderlandt hebben veraleten, soo om de vry oeffeningh van hunne Roomsche religie, als om elders rust te ghenieten, en geen aenschouwers te moeten zijn van soo veel bloedtstoting en ondergank der Nederlanden.

De vrugten van hunne vlugt was het menigvuldig handtwerk door hun aenghestelt in andere rijcken en landen; Duytslandt, Vranckrijk en Engelandt verleenden hun vry oeffening van alles en gheruste wooning. Hne kinders wierden naer Spangne, Itallen, Hongaryen en Turkeyen ghesonden, de welcke alom seer genegen zijnde tot nieuwe konsten en besigheden, als zijnde uyt de natuur doornuftig en tot arbeydt geboren, alle konsten en wetenschappen, die eertijds aen de Nederlanden alleen eygen waeren

Aldaer heben gheplegen, verbeterd en tot den trap van volmaektheydt ghebroght, waerdoor sy al om boven de vry plaetsen, wooningen, ook menigvuldige voorregten hebben verkreghen, komende in soo groote actingh, dat sy hun vaderlandt lichtelijk hebben vergeten. Hierdoor heeft Engelandt gedeelt eht maeken en weven van alle soorten van bayen, stoffen en laekens, Itallen en Vranckrijck de knste van tapijtmaken en elders andere stenschappen gheerfty, die tot daer toe by hun noyt ghesien waeren. Dit is ook de oorsaek dat dese Nederlanden bynaer in alle rycken standt nemende, steden en gehugten hebben ghekreghen, ofte gebouwt, gelijk

ons nog ghetughen Franquendale in de Palts, het Nieuw Hanow in 't graefschap van dien naem en andere steden in Yrlandt en Engelandt war nog de nederduysche tael in swang is.

Uit de jaarboeken van Veurne – P. Heyndricx

Den bisschop van Yper tracht de goederen van de abdy van Eversam te becommen

Carolus Maes, die ten jare 1607 bisschop van Yper ghecooren was, bemercknde dat zyn bisschopsdom ende 't Capittel van St. Maertens, gheene groote goederen besaeten, poogde wel haest om die te verriyken. Ende, alsoo het clooster van Eversam alsdan in armen staet stont, door den brandt ende verwoestinhe, dieder ten tyde der geuserie geschiede – verders omdat den prelaet tot nu toe, weynighe herstellinghen er aen deed verrichten, als oock dat hy maer wenig religieuzen hadde, vervolgde dien kerckvoogd in 1608, de vernietigingh van het voornoemde clooster. Hy versocht ten Hove, dat die abdy in verval zoude verclaert zyn, ende desselfs goederen aen syn bisschopsdom ende capittel soudent ghegheven worden, midts dat men jaerlicks aen den abt ende syne religieusen, hun leven lanc, een redelick pensioen betaelde.

Den abt, sulcks vernemende, versocht terstond aen het magistraet der stede ende casselrye van Veurne omme ghesaemdelick dien voorstel teghen te wercken. Het magistraet stond sulcks toe. Alle tegenspraecke die men tot dies voor den dag conde brenghen wierd benuttigd. En bisschop groote swarigheyt vindende omme syn voornemen ghevolgh te doen becommen, sochte eenen anderen middel uyt. In 't begin van dit jaer, trachte hy den abt met syne religieusen op de volgende wyse tot syne meening te overhalen; hy boodt aen den abt, indien hy in syn ontwerp medewerckte, voor hem van den coninck den bisschopszetel van Ruremonde, die alsdan onbeset was – te doen vercryghen. De bisschop soude verders sorghen, dat den abt een goed pensioen trock uut de middelen syner abdye, omdat er een groot deel der goederen van 't bisdom van Ruremonde onder het gebiedt der vereenigde staten lag ende door hun was aengeslegghen.

Bovendies maeckte hy sich oock sterck, aen elck syner religieusen, eene canoncx dye in de cathedrale van Yper ofte in andere collegiale te doen hebben. Dien voorstel behaegde aen 't gansche gemeente. Het magistraet van Veurne, vernemende dat den bisschop met den abt ende de religieusen, nopende het vernietighen des cloosters van Eversam overeenghecommen waere, heeft terstont gesanten ten hove ghesonden, omme die verreemdinghe te beletten. Alle die poginghen hadden nochtans luttel gebaet, hadde den bisschop van Yper, desen jare, niet het bisdom van Gent verregghen, ende hem daermede gerust gehouden.

Daerdoor is de voorseyde handelinghe onderbleven.

Joannes Visscherius, die den naervolghende bisschop van Yper wiert, heeft niet getracht omme de gheseyde samenvoeginghe te vercryghen.

